

Gregor. Horstl D. Dissertatio de natura amoris : in illustris Academiae Giessenae panegyrica festivitate publice proposita, cum tres eruditione & virtute macti viri-juvenes Artis Medicae Laureâ Doctorali solemniter IV. non. April. anno MDCXI. ab eodem coronarentur, additis resolutionibus quaestionum dnn. candidatorum, de cura furoris amatorii, de philtis, atque de pulsu amantium.

Contributors

Horst, Gregor, 1578-1636.
Jungermann, Ludwig, 1572-1653
Schönwalder, Melchior, active 1607-1611
Bilitzer, Christopher, active 1607-1611
Chemlin, Kaspar
Justus Liebig-Universität Giessen.

Publication/Creation

Giessae : Excudebat Casparus Chemlinus, Anno MDCXI [1611]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/zbcz7ku5>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

8m: 57
GREGOR. HORSTI D.

Dissertatio

DE

NATURAE
AMORIS,

IN ILLUSTRIS ACADEMIÆ GIES-
SENÆ PANEGYRICA FESTIVITATE PUBLICE
proposita, cum tres eruditione & virtute macti viri juve-
nes Artis Medicæ Laureâ Doctorali solemniter IV.

Non. April. Anno M D C X I. ab eodem
coronarentur,

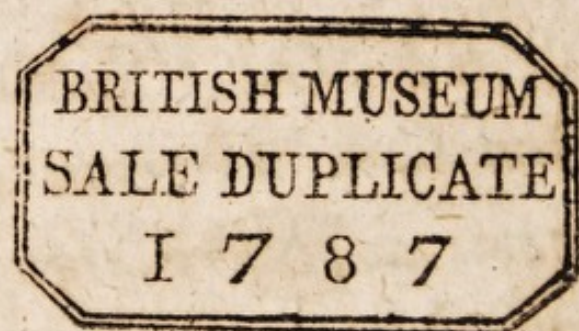
AD DITIS RESOLUTIONIBVS
*Quæstionum Dnn. Candidatorum, de cura
furoris amatorii, de philtis, atque de
pulsu amantium.*

GIESSE, *Duplicata*

Excudebat CASPARUS CHEMLINUS,

ANNO MDCXI.

BRITISH MUSEUM

SALE DUPLICATE

1787

NOBILIBUS

CONSULTISSIMIS ET AMPLISSIMIS
VIRIS,

Dn. MATTHIÆ BILITZERO
*à Bilitz, Reipubl. Neapolitanae in Silesia
Consuli spectatis. meritiss.*

Ejusdemque filiis

Dn. MATTHIÆ, J. U. D. EXIMIO, ET
Illustriss. Aulæ Carnoviensis Consiliario
Brandenburgico &c.

NEC NON

Dn. FRIDERICO, prædictæ Reipubl. patriæ
Syndico digniss.

DOMINIS FAVORIBVS ET AMICIS
suis honorandis.

IN AVGVRALEM HVNC ACTVM
Dn. CHRISTOPHORI BILITZERI
ejusdemque competitorum.

Observantiae Symbolum

ET

*Amicitiae non fucatae
monimentum perpet.*

L. M. Q.

D. D. D.

PROMOTOR

GREGORIUS HORSTIUS D.
in Acad. Giessena Professor, & Illustriss. Haf-
siae Principis LUDOVICI Ar-
chiater.

RECTOR

RECTOR

ACADEMIÆ GIESSENÆ,

PETRUS FRIDERUS

MINDANUS, J. U. D. ET PRO-
FESSOR, LECTURIS S.

ON ita pridem, post novi Collegii Aca-
demici consecrationem, in inclyta fa-
cultate Juridica Doctorem trium præ-
stantissimorum virorum S. Themidos
sacerdotum promotionem habuimus: cui paucis
post diebus in celeberrima facultate Philosophica
publicus solennis actus successit: quo octodecim
ornatissimis juvenibus, & tredecim quidem priori-
bus Magisterii, reliquis verò quinque Baccalaurea-
tus gradus & honores collati. Sed non sine singu-
lari clementissimaque æterni Numinis gratia (præ-
ter S S. Theologiæ, quos adventuros, & adesse in-
telligimus Candidatos) Gratosissima, itidemq; Ce-
leberrima nunc jam facultas Medica, tres, genere &
virtute præstantissimos, Machaonicæ artis athletas,
*Dn. Ludovicum Iungermannum Lipsiensem, Dn. M. Melchiorem
Schonwelderum Aurimontanum P. L. & Dn. Christophorum Bi-
litzerum Neostadiensem Silesios,* producit: Quin & nos,

totius Academici Senatus unanimi approbatione
publicè eos designamus, nominamus, salutamusque
dignissimos, quibus (ob reclusa maximisque & in-
defessis studiis, laboribus, & peregrinationibus, cur
Musarum, tum totius Philosophiæ, & ipsius natu-
ræ penetrata mysteria) summi, ab ipso etiam Apol-
line, tum Æsculapio, vel & Hippocrate, honore
& tituli decernantur, conferantur. Præsertim
quod non in solo pulvere vel otio αὐτοδιδασκτικῆς cuius-
dam *θεωρίας* delitescere voluerint, sed & in aere ver-
sari, ac in certaminibus Academicis, Olympicis il-
lis longè majoribus, hoc est, disputando, respon-
dendoque se ostendere, practicam manum adhibe-
re, & juxta Homerici istius Herois elogium excel-
lentes, in variis nationibus viros, pernoscere eo-
rumque mores, & scientias combibere ac laborarint
Quis enim ignorat *Dn. Ludovicum Iungermannum*, sin-
gularem rei Botanices indagatorem, sive, ut Plinius
ait, herbarium esse, & quidem compluribus jam
annis? adeò ut ei antehac, publico stipendio, cura
& cultura horti Academici, integro biennio com-
mendata fuerit: ejusque rei, ut & totius artis Me-
dicæ non in hac tantum, sed & aliis celebrioribus
Germaniæ Academiis magnam sibi laudem compa-
ravit. Quo modo & *Dn. M. Melchior Schonwelderus P. L.*
summam & summè quidem in omni re literaria
necessariam φιλομάθειαν in eo comprobavit, quod eum
præter

præter Germaniæ, in omnijugis artibus, virtutibus,
scientiis nulli gentium secundæ, etiam Galliæ, An-
gliæ, Poloniæ, tum facta ad Germanos populares
uos remeatione, etiam Belgiæ viros omnium facul-
tatum præclaros videre, salutare & cum iis, præfer-
tim suæ professionis qui essent, conferre, & sic o-
mnem discēdiationem inire & prosequi non tædu-
erit. Unde ei utriusque, tàm Chymicæ (ut nunc
vocatur, & maximum sæpè, quod expertus testor,
uiusum habet) quam Galenicæ Medicinæ scientia,
admodum præclara contigit. Cui cum aliis quo-
que ejus competitoribus Anatomicen singulari cu-
ra adjunxit. Neque enim minori studio & *Dn. Chri-*
stophorum Bilitzerum, (ordine quidem tertium, sed
sorte omnibus, citra ullum eruditionis aut virtutis
cujusque præjudicium ita locatis) flagrasse, quâ
publicè, quâ privatim, & in secretioribus congressi-
bus comperti sumus. Tùm & illud, nos omnes,
cum primis verò huic Academiæ addictos, tanquam
præclarum grati animi symbolum collaudare de-
bet: Quod etsi post patrias scholas, Bohemiæ,
Poloniæ, & in Germania, Francofurtanam, Witte-
bergensem, nostram Giessenam, Marpurgensem,
Academias inviserit: ad hanc ipsam tamen (licet
omnibus ubiq; acceptissimus fuerit) reverti, & in ea,
veluti longè omnium sibi gratissimâ optimarum
artium,

artium, linguarum & disciplinarum officina summi
laboris meritiq̃ue ~~segetibus~~ petere, auferreque voluerit
At verò ne longius eamus, Academici hujus actus
diem quartum Aprilis, D. Ambrosio sacrum, futu-
rum nempè diem Jovis, denunciamus: ubi authori-
tate *Cæsarea & Principali*, ex Collegii Medici decreto
in solenni Auditorio novo, Promotore ritè designa-
to, viro Clarissimo, Dn. GREGORIO HORSTIO, Philo-
sophiæ & Medicinæ Doctore & Professore ordinario, tres ist-
Dnn. Candidati promeritis honoribus afficientur
Ad actum ergò istum panægyricum omnes Proce-
res ac cives Academicos, tùm omnes alios Acade-
miæ hujus nostræ fautores & amicos, non modo ad
conspectandum, sed etiam ad JEHOVÆ sacrum no-
men invocandum, invitamus: ut scilicet divinæ ejus
& omnipotentis clementiæ placeat, non solum hunc
actum, ad suam gloriam, Ecclesiæ & Reipublicæ in-
crementum, Dominorumque Candidatorum mul-
torumque aliorum salutem dirigere, sed & in poste-
rum Illustrissimum Principem & Dominum, Dn
LUDOVICUM, Hassorum Cattorumq̃ Ducem &c. totamq̃
Provinciam unà cum hac ACADEMIA & Republi-
ca, totoque adeo Romano Imperio & Christiano orbe, sibi
quam commendatissimum habere dignetur. P. F.
sub sigillo Academiæ, xxxi. Martii M D C X

Gregori

Gregorii Horstii D.

D I S S E R T A T I O

DE

NATURA AMORIS.

Non consuetum penitus & admirandum esset toti huic auditorio, si quis vel ex hoc suggesto, vel alibi verba faciens, omnium odiis jam dudum expositus, adeoque cunctis invisus, auditores nihilominus haberet frequentes, eorumque benevolentiam & attentionem protinus & improvisò consequeretur: est enim, nescio quæ, nobis innata iudicii imbecillitas, quâ adversariorum opera, licet per se laudabilia, vituperamus, rejicimus, contemnimus. Verùm ab admiratione statim omnes quiescerent, simul ac intelligerent, Oratorem illum, paulò ante quam in concionem descenderet, cum omnibus rediisse in gratiam, eorumque mutuum amorem sibi præter multorum spem & opinionem conciliasse, ita ut omnia utrinque acta, transacta, sepulta. Tanta vis est, Auditores, omnium ordinum lectissimi, Amoris, qui domat affectus ferocissimos, copulat diversissimos, jungit inimicissimos, ita ut Leo Bizantius legatus, populo Atheniensi tumultuanti pacem suasurus, postquam obesa sua
B
consti

Phi
tus
phi

constitutione, & naturali quadam corporis mole insolitâ plebeis risum moveret, scitè doctèque responderet: ecquid ridetis, viri Athenienses? mihi quidem venter prægrandis est, at uxorem si conspiceretis meam, mulierem videretis longè pinguiissimâ: tales ac tantos, cum sumus concordēs, mutuoque amore fruimur, parvus admodum lectus capit, discordes vero ne tota quidem civitas. Dicitum profectò egregium & loco & tempori mirum in modum accommodatum. Ut enim odium causa est dissolutionis, ita amor animos, cætusque hominum copulat, dissentientes conciliat, diversos conjungit & unit. Hinc rectè Poëta:

Horat.

*Felices ter & amplius
Quos irrupta tenet copula, nec malis
Divulsus querimoniis
Supremâ citius solvet amor die!*

Non autem amor uniusmodi est, quam ob causam latissimus differendi campus sese offert, ubi in amænissima Musarum vireta divertimus, ut inenarrabili varietate ex floribus passim crescentibus coronas conficiamus, non solum ornatus gratia, sed ut fragrantia suâ nos reficiant & appetitum nostrum cognoscendi mirâ suavitate impleant. Quocircâ cum pro more Academico dicendi partes hoc tempore, atque hoc loco mihi commissæ sint, argumentum hoc minimè alienum, sed huic instituto accommodatissimum esse judico, cum quod à Medica Professione Amoris tractatio excludi nequeat, tum quod vix inveniat materia, quæ tot præstantissimis ingeniis præsentibus, diversis tamen studiorum generibus dicatis una eademque ratione magis placere possit. Vos autem, Magnifice Dn. Rector, Viri Strenui, Reverendi, Consultissimi, Excellentissimi, Clarissimi, Prudentissimi, Juvenes Nobiliss. Doctissimi
miq̃ue

miq̃ue perofficiosè & amanter peto, ut amabili favore vos amantem de natura Amoris Philosophicè & Medicè discentem audiat.

Nullus est appetitus, nullū est desiderium, in quo non præstantissimi quiq; Scriptores vocabulo Amoris frequē-<sup>De nomi-
ne amoris</sup>tissimè utantur: imò tanta est vocis hujus dulcedo in aurib. hominū, ut sanctissimi Patres, summiq; Theologi res sacras tractando ab eadē abstinere nequeant, unde *Ignatius* Amorem suum crucifixum dicit. *D. Hieron. in Epist. ad Demetriadem* illum prædicat felicem, cui nullus est alius, quā solius Christi amor: *D. Ambros. de fuga seculi*, adhortatur Christianos, ut maximè eò respiciant, quò amor divinus iisdem curæ sit: *D. Aug. sup. Psal. 64.* duas describit civitates, Babylonem & Hierusalem, quarum illam amore præsentis seculi, hanc v. amore Dei occupatam fuisse pronunciat: *D. Gregor. lib. 16. Moral. & sup. Ezech.* etiam firmiter statuit, nos eò propinquiore esse Deo, quò magis amorem exercemus. O jugū sancti amoris, inquit *D. Bernhard. in tr. dilige Deum*, quā dulciter capis, quā gloriosè laqueas, suaviter premis, delectanter oneras, fortiter stringis, prudēter erudis. Unguentum suave & optimum est amor summi boni, quo pestes mentis sanantur & cordis oculi illuminantur, ait *Basil. in Hexameron*. Neq; hoc sufficit; ulterius n. procedimus, à creaturis videlicet ad Creatorem, à finitis ad Infinitum, Deum Ter Opt. Max. ens illud primum, independens, simplicissimum, perfectissimum, in quo & per quod omnia, cui gloriosum Amoris nomen, quamvis non eo modo ut rebus creatis, tūm à profanis, tūm etiam à sacris Scriptoribus rectissimè tribuitur, quam ob causam Plato dicit, ex amore Deum totū hoc mundi systema creasse & constituisse, in quod hominem ad sui imaginem conditum, tanquam Dominum reliquarum creaturarum

B 2

posuit,

Amor
quid sit
genera-
tim.

Bonum
sub ratio-
ne pulchri
appetitur
in amore.

posuit, quod signum amoris ineffabilis erga genus huma-
nū nullus est qui non statuatur. Quid quæso divinā majestatem
cōmovit, ut sanctos angelos custodes nobis adderet, quā
ardētissimus amor erga nos homines? ô altissima charitas,
ô inexplicabilis amor, quo Dei filius ab æterno genitus in
tempore carnem humanam assumit, ut nos deperditos
proprio sanguine liberet, sibi que cohæredes faciat! Suffi-
ceret profectū sola generalis providentia totius universi,
quæ sanè non aliunde, quàm ex amore creatoris erga crea-
turam profluit. Manifestum est igitur, tam latè patere
vocabulum Amoris, quàm latè appetibile Bonum extendi
potest, unde secundum Platonem *in conviv.* amor defini-
tur, quod sit appetitio, quâ bonum sibi adesse semper ali-
quis desiderat, ita ut juxta Plotinum *En. 3. lib. 5. cap. 4.* sit a-
ctus animi bonum desiderantis, quo sensu desiderium
pulchritudinis Ficino dicitur: quæ descriptiones omnes
πρώτως & principaliter de Amore, quatenus homini natu-
raliter accidit intelliguntur. Quod enim amorem illum
immensum attinet, quo Deus Opt. Max. nos miseros, &
nostri causa res omnes prosequitur, quo item nos ipsi non
ex propriis viribus, sed ope Spiritus sancti in nobis ex gra-
tia operantis Deum toto pectore colimus ac veneramur,
illius tractationem ad forum Theologicum ablegamus:
nihil enim præterquā Philosophicam ac Medicam differ-
tationem promittimus. Amor autem qui homini acci-
dit, rectissimè *Valeriolæ lib. 2. obser. 7.* dicitur boni pulchri-
que desiderium, propterea quod Bonum ex Philosophi
sententia sit illud, quod omnia appetunt: ut enim im-
perfectū ad perfectum, potentia ad actum naturaliter in-
clinat, ita etiam appetitus ingentia quadam facultate ad
bonum fertur: ad bonum videlicet non simpliciter tale,
sed quatenus pulchrum, nimirum per præcedentem co-
gnitio-

gnitionem tale dijudicatum, quia necessarium est, ut pri-
 mum sub ratione pulchri cognoscamus bonū illud, quod
 amamus, cum ignoti nulla cupido. Hinc etiam quidam Ratio su-
 ἔρω, quæ vox amorem denotat, ἀπὸ τῆς ὁρασίως, à visione de- mitur a
 ducunt, quia visus sensuum est præstantissimus, ad rerū co- nominis
 gnitionem plurimum præ reliquis inserviens, unde amor derivatio-
 per oculos influere dicitur, quatenus aspectus amatae rei ne.
 ardorem in animo amantis generat. Revera enim καλὸν Pulchrum
 seu pulchrum dicitur vel Ἀγὲ τὸ καλεῖν, quod provocet ani- unde dica-
 mas ad amandum, vel Ἀγὲ τὸ κηλεῖν, quia permulcet intuen- tur Græ-
 tes. Hinc Medæa repudiata ab Jasone conqueritur apud cis.
 Poëtam:

*Tunc ego te vidi, tunc cæpi scire quis esses,
 Illa fuit mentis prima ruina meæ.
 Et vidi & perii, &c.*

Imò sacrarum literarum monumenta innuunt idē,
 qua ratione Propheta *Ieremias cap. 9.* mortem (hoc est, cau-
 sam mortis, peccata videlicet concupiscentiarum illegiti-
 marum) ascendisse per fenestras, scilicet per fenestras
 corporis, nimirum aspectu & visione generatam fuisse sa-
 tis perspicuè asserit. Hinc *Psal. 118. regius Propheta*: averte,
 Domine, oculus meos, ne videant vanitatem. Nec novū
 testamentum in eo dissentit à veteri, cum *Matth. 5. dicatur*:
 qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, in corde
 suo mæchatus est. Proinde concludimus amorem in ho-
 mine generaliter loquendo nihil aliud esse, quam boni
 pulchrique cogniti, adeoque jam quodammodo acqui- Amoris
 siti, scilicet ratione intentionis & cognitionis, exo- plenior
 ptationem, cujus fructus in ipsa consecutione meritò descriptio.
 collocatur, quod lepidâ fabellâ Plato innuit, quâ mon-
 stratur amantibus nil magis in votis esse, quam ut amoris Fabula fi-
 finem, amabilis objecti scilicet possessionē consequantur, nem amo-
 B 3 omni- ris innu- ens.

Diversitas
amoris ex
Platone.

Diversitas
appetitus
nostri
producit
diversita-
tem amo-
ris.

omnibus aliis posthabitis : cùm enim Vulcanus duobus
amantibus occurrisset, mutuoque illorū amore delectatus
jussisset, ut donum aliquod Dei munificentia dignum pe-
terent, hoc responsum habuit : O Vulcane faber Deorum,
oramus te, ut tuis illis instrumentis & camino refingas
nos ambos & ex duobus unum facias. Cæterum positā
παχυλῶς amoris descriptione, consequens est ut videamus
diversitatem ejus : hic audiamus eundem Platonem de
differentiis amoris differentem, cujus in Convivio, quod
de Amore inscribitur, hæc sunt verba : Neminem profe-
ctò latet absque amore Venerem nunquam esse, quare si
una esset Venus, unus & amor. Quoniam verò duæ sunt
Veneres, geminum quoque amorem esse necessum est.
Geminam autem Deam hanc esse quis neget? nōne una
quædam antiquior est & sine matre Venus, cœlo nata,
quam cœlestem Venerem nuncupamus? altera verò ju-
nior è Jove & Dione progenita, quam vulgarem commu-
nemque vocamus. Necessarium itaque amorem Vene-
ris illius Comitem cœlestem vocari, hujus vere vulgarem.
Hanc Platonis assertionem ut eò melius intelligamus, ani-
mæ nostræ facultates in memoriam revocentur, ex quibus
appetitus duplex, rationis videlicet & sensuum promanat,
quorum ille meritò cœlestis dicitur, cùm ab anima intel-
lectiva suam ducat originem, quæ tam quoad productio-
nem, quàm quoad informationem & operationem stu-
penda sua simplicitate res alias sublunares longè supe-
rat, adeoque meritò cœlo nata dicitur. Hæc est illa Ve-
nus cœlestis, appetitus videlicet intellectualis, quem a-
mor ab origine sua non dissimilis comitatur, à qua dif-
fert Venus vulgaris, cupiditas videlicet ab appetitu sen-
suum profluens. Audiamus paululum de hac eadem diffe-

differentia doctè differentem Valeriolam, medicum elegantissimum, dum inquit: Plato duo constituit Amoris præcipua genera: cœlestem alterum, cœlo patre & sine matre natum: juniorem alterum ex Jove patre & Dione matre genitum, ob idque vulgarem. Cœlo natus divinus amor dicitur & sine matre, quoniam mens illa angelica à materiæ corporæ consortio est omninò aliena, ac proinde sine matre natus amor ille cœlestis intelligitur: matris namque nomine Physici omnes materiam intelligunt. Cum itaque Venus illa cœlestis tota pura mens, purum bonum spectans & illi prorsus jugiterque inhærens, non tanquam accidens in subiecto, sed tanquam essentia quædam perennis, veluti lux soli adesse dicatur, totaque actus purus sit, nihil materiæ possidens, firma, constans, perfecta, prorsusque se ipsa contenta manet: nam amore ingenito ad intelligendam Dei pulchritudinem rapitur. Altera autem Venus è Jove nata ob id est, quod ex ea virtute ipsius animæ, quæ cœlestia movet, elici intelligatur: ea siquidem hanc creavit potentia, quæ inferiora hæc generat. Matrem namque Platonicæ illi ideò attribuunt, quia materiæ mundi infusa cum materia commercium habere ad generationis vim creditur. Est enim Venus hæc secunda Jove & Dione nata, vis generandi animæ mundi tributa, unde generationis cupiditas omnis in omnibus generandi potentiam habentibus innascatur. Utraque porrò Venus consimilem sibi comitem habet amorem: prior illa cœlestis tota in Deum intenta illius summam pulchritudinem admiratur, in eaque sibi nimium placet ac conquiescit: altera verò ad eandem pulchritudinem in corporibus procreandam, prout materiæ ratio patitur, toto nisu contendit.

Venus
cœlestis.

Venus
vulgaris.

Ille

Amor cœ-
lestis quid.

Illā divinitatis fulgorem in se primò complectitur, dein
de exceptum fulgorem hunc in Venerem secundam jam
in materia operantem traducit. Ita porrò Platonice de
sententia Platonis Valeriola differit. Ut autem cœlestis
illa Venus hominis respectu de facultate mentis ferè di-
vina, nimirum de intellectiva potentia, adeoque de appe-
titu rationis intelligitur, ita amor, quem hæc Venus pro-
ducit, nihil aliud est, quam actus animæ intellectivæ bo-
num in hac vita summum naturaliter desiderantis. Hoc
in vera rerum cognitione consistit, cujus ratione Com-
mentator Averroës, æternæ beatitudinis ignarus veram
beatitudinem hominis in speculatione constituebat, ita
ut hominem indoctum à docto tanquam mortuum à vivo
differre firmiter affirmare non erubesceret. Hic amor
tanquam divinitatis quædam scintillula cunctis hominibus
naturaliter inest, unde Philosophus : πάντες ἀνθρώποι
εἰδέναι ὀρέγονται φύσιν, quod repetit Tullius, ubi cognitionis &
scientiarum amorem à natura nobis hominibus ingene-
ratum esse pronunciat. Hic est amor ille, qui nostros ani-
mos à rebus caducis abstulit, eosdemque ad conditori
nostri considerationem dirigit : cùm enim cœli enarren
gloriam Dei, teste Psalmo, meritò cum Psalmista ulterius
exclamamus : ô quam magnifica sunt opera tua Domine
vir stultus hoc non intelligit, & stupidus hoc non animad-
vertit. Hinc Ethnici veræ religionis ignari hoc amore cō-
moti per cognitionē creaturę creatori hymnos composue-
runt ejusdemque miram & stupendam potentiam mira-
sunt, quod Claudianus confitetur, dum inquit :

*Nam cum dispositi quæsissem fœdera mundi
Subjēctosq; mari fines, anniq; meatus
Et lucis noctisq; vires, tunc omnia rebar
Consilio firmata DEI, &c.*

Galenus

Galenus noster etsi veræ pietatis ac discipulorum Christi hostis fuit acerrimus, eò tamen ex consideratione corporis humani deducitur, ut amore speculationis inflā-
 matus DEI conditoris summam bonitatem, perfectissi-
 mam sapientiam & infinitam potentiam in opere de usu partium pulchrè demonstraret, unde libros de miranda corporis fabrica ceu hymnos quosdam Deo conditori sese composuisse statuit. Elegans est locus Senecæ, ubi rationem reddit, cur speculationi atque cognitioni rerum tantum temporis tribuat, nimirum ea propter, quod res illæ attollant ac levent animum, qui gravi sarcina pressus explicari cupit & reverti ad illa, quorum fuit: nam corpus hoc, inquit, animi pondus est, quo supprimeretur, nisi quodammodo respiraret spectaculo naturæ, & à terrenis ad divina converteretur: hæc libertas ejus est, hæc evagatio &c. Porro sapiens affectatorque sapientiæ adhæret quidem in suo corpore, sed optima sui parte abest & cogitationes suas ad sublimia intendit, & velut sacramento ligatus id quod vivit stipendium putat, & ita formatus est, ut illi nec amor vitæ nec odium: patiturque mortalia, quamvis sciat ampliora superesse. Interdices mihi inspectionem rerum naturæ? ego non quæram, quæ sint initia universorum, quis rerum formator? quis omnia in uno mersa & materiæ inertī convoluta discreverit? non quæram quis sit artifex hujus mundi? qua ratione tanta magnitudo in legem & ordinem venerit, quis sparsa collegerit, confusa distinxerit, nimia deformitate latitantibus faciem diviserit? unde lux tanta fundatur? ignis ne sit, an aliquid igne lucidius? ego ista non quæram? ego nesciam unde descenderim? nesciam quo hinc iturus sim, quæ sedes expectet animam solutam legibus humanæ servitutis? ad majora natus sum, quam ut sim mancipium mei corporis,

Galenus
 ex creatura
 ra creato-
 rem agno-
 scit.

Cur re-
 rum co-
 gnitioni
 incum-
 bendum.

Cœlius
Rhodig.
lib. 24. lect.
antiq. c. 8.

poris, quod equidem non aliter aspicio, quam vinculum libertati meæ circumdatum. Hoc itaque oppono fortunæ, in quo resistat, nec per illud ad me ullum vulnus transire permitto, &c. Hæc ita Seneca ex ardentissimo speculationis amore graviter & doctè pronunciat, quò maximè quoque Plotinus inclinât, dum inquit: abeamus hinc in patriam dulcem confugientes; sed quæ nam fugiendi ratio & qua via Circes veneficia devitabimus? hîc autem non opus esse pedibus ad abeundum, subjicit, nec naves ad navigandum vel equi ad vehendum requiruntur, sed visu corporis clauso alterum visum suscitare debemus, quem habent quidem omnes, eodem vero dextrè paucissimi utuntur, qualis oculus est ipsa ratio contemplatrix, cujus lumen est intellectus. Verùm hic amor ulterius à Philosophiæ cultoribus perpenditur, quorum est considerare, quemadmodum, juxta Poëtam,

————— *magnum per inane coacta*

*Semina terrarumq̃, animaq̃, marisq̃ fuerunt,
Et liquidi simul ignis, ut his exordia primis
Omnia & ipse tener mundi concreverit orbis,
Ac durare solum & discludere Nerea Ponto
Cæperit, & rerum paulatim sumere formas.*

Horum, inquam, est enarrare

————— *errantem Lunam solisq̃ labores,*

*Vnde hominum genus & pecudes, unde imber & ignis
Arcturum, pluviasq̃ hyadas geminosq̃ Triones:
Quid tantùm oceano properent se tingere soles
Hyberni, vel quæ tardis mora noctibus obstet.*

Superest igitur amor alterius Veneris ex Jove ac Dione prægnatæ, juxta Platonem, quo formam summæ pulchritudini affinem, quantum materiæ ratio patitur, pro conservanda specie generare concupiscimus. Est autem &
hic

hic honestus atque probandus amor, quam diu rectè quis
eodem utitur, formam videlicet humanæ speciei pul- Amor vul-
garis quo-
modo ho-
nestus.
chram ita concipiendo, ut in ea & per eam excellentio-
rem, pulchrioremque mentis ac Dei creatoris speciem ad-
miretur, ejusdemque complexum non aliter, quam secun-
dum naturæ legem, & honestatis atque pietatis præcepta
pro adjutorio vitæ præsentis calamitosæ & vindicanda ab
interitu mortalitate per speciei propagationē exoptet at-
que postulet. Hujus origo est pulchritudo, non illa, quæ Qualis
pulchritu-
do sit ori-
go amoris
vulgaris.
fucata & adulterina, sed quam Hippocrates noster ex opti-
mo statu, partiumque symmetria per actionum perfectio-
nem deducit, ubi simul naturæ singularis solertia & beni-
gnitas apparet. Hanc in membris extimis potissimum
attendimus, & præ cæteris in facie, ubi anima nostra tan- Dignitas
faciei.
quam in domicilio suo locata videtur, cum, teste Cicero-
ne, imago animi vultus sit, in eoque totus homo Apulejo
consistat. Hic sexum separat, animi mores explicat, &
eorum quæ in abscondito latent, amplissimum theatrum
constituit, ita ut rectè Quintilianus dicat: dominatur au-
tem maximè vultus, hoc supplices, hoc minaces, hoc
blandi, hoc tristes, hoc hilares, hoc erecti, hoc summissi su-
mus, hoc pendent homines, hunc intuentur, hunc spectant
etiam antequam dicamus, hoc quosdam amamus, hoc
odimus, hoc plura intelligimus, hic est sæpè pro omnibus
verbis. Hic patres in filiis visuntur & individui mortalitas
mirè vindicata videtur, unde rectè Virgilius:

*Excipiunt plausu pavidos gaudentque tuentes
Dardanida, veterumque agnoscunt ora parentum.*

Hic ætates hominum mirâ dexteritate cognoscuntur, ut
rectè dicat Juvenalis, *facies tua computat annos*. Ut enim

Tempora mutantur & nos mutamur in ipsis,

L. si quis in
metal. C.
de pœn.

Lib. 5. de
rer. nat.

ita maximè facies decursus annorū, ætatūq; mutationes
quasi descriptas tacito quodā suffragio præ reliquis mem-
bris nobis exhibet. Imò & apud J Ctos lege cautum est,
ne si quis in metallum pro criminum deprehensorū qua-
litate damnatus fuerit, in ejus facie scribatur, cum & in
manibus & in suris possit pœna damnationis una inscri-
ptione comprehendi, quò facies, quæ ad similitudinem
pulchritudinis est figurata, minimè maculetur. Hanc fa-
ciei dignitatem Lucretius etiam innuere videtur, dum in-
quit:

*Condere caperunt urbes, arcemq; locare
Præsidium reges ipsi sibi, per fugiumq;
Et pecudes & agros divisere atque dedere
Pro facie cujusq; & viribus, ingenioq;
Nam facies multum valuit.*

Lib. 11. de
U. P. C. 13.

Hic apparet illa solertia, quâ natura, teste Galeno, postquã
ea, quæ magis necessaria sunt, rectè administravit, ad orna-
tū operis elegans auctariū, venustatē videlicet & pulchritu-
dinē adjunxit, nullamq; partē impolitā & illaboratā re-
liquit. Hinc olim, Athæneo attestāte, pulchriores ministe-
riis divinis adscribebantur, propterea quod Diis victimas
acceptiores statuerent, si à manib. speciosis proficisceren-
tur. Quin & formosiori occurrissē cuipiam omen cense-
batur præstantissimum: at deformi inauspicatissimum,
teste *Celio Rhodigino lib. 24. L. A. cap. 9.* qua ratione Impera-
tor Adrianus ex Mauri occurso extrema sibi imminere
concepit. Strabo *lib. 16. & de Æthiopibus lib. 7.* refert, Indos
Catheam incolentes pulcherrimos tantū in reges elige-
re, ad apum imitationem, quæ reges sibi deligunt insigni
forma cæteris dissimiles, ut refert. *Tiraquel. l. 2. Conn. num.*
44. οἷα δὲ ἡ μορφὴ, τοῖα δὲ καὶ ἡ ψυχὴ, cum natura, teste Galeno 2.
de

de temp. c. 8. membra corporis ita conformet, ut moribus animæ sint convenientia. Hinc Poeta:

Gratior est pulchro veniens de corpore virtus.

Virg. 5.
Æn.

ut notatu dignum sit illud *Athanei lib. 13. c. 7.* quod de Archidamo rege dicitur, qui ab Ephoris mulctatus, objuratusque fuit, quod mulierem deformem pusilli corporis præformosa elegerit, cum hac ratione Spartiatis potius regulos quam reges procreare mallet. Sed *nimum ne crede colori*: etenim lis est cum formâ magna pudicitiae, quod non per se, sed ex accidēti fieri putam⁹, dum scilicet pulchrioribus majores peccandi occasiones, quam deformibus sese offerunt ob singularem benevolentiam quâ ab aliorum animis alliciuntur. Magno enim periculo custoditur, quod multis placet, *ut ait Mimius*, cum contra foeminæ, quæ malam faciem obtinent, non tam animo peccandi, quam corruptore careant, *juxta Senec. lib. 2. contr. 1.* Quod patienti animo judicabat Olympias, ut meminit *Plutarch. in Præcept. connub. cap. 24.* Philippi Macedonum regis uxor, cum amore cujusdâ puellæ non poculis amatoriis, sed venustate & pulchritudine ejus cōciliato maritus flagraret, eandemq; productâ ante se speciosam & omnib. modis amabilem videret, exclamando: valeant calumniæ: tu enim in te ipsa veneficiorum vim habes. Eò verò maxime respiciendum, juxta præceptum Diotimæ, ut post occurrentem sensibus pulchritudinem nos ad venustatem actionibus, officiis atque scientiis insitam transferamus, atque inibi amatorium animæ oculum exerceamus: hoc est, ex effectu causam colligamus, & in primis virtutem, animique dona per corporis notas sensui exhibitas appetamus ac desideremus: quid enim virtute pulchrius, quid vitio turpius? Illa si quæritur in pulchritudine corporis & simul cum eadem fovetur, cum *Apulejo in Apolog. 2.*

Cœl. Rho-
dig. ibid.
c. 7.

Magie. statuimus virginem formosam, etsi fuerit oppid. pauper, tamen abundè dotatam esse: adfert quippe a novum maritum animi indolem, pulchritudinis gratiam & floris rudimentum. Hæc est pulchritudo de qua dicitur, ἡ καλὴ καὶ τὸ μετόπισθον καλὸν ἐστίν, pulchrorum autumnus quoque pulcher est, propterea quod non solum in prime juventutis flore maximè splendeat, sed ad extremum usque senium firmiter quoque perstet. Hæc longè diversa est ab illa fucata pulchritudine Poppææ Domitii Neronis conjugis, quæ asinas quamplurimas aluit, ut asinino lacte faciem exornaret, maximeque discrepat ab adulterino splendore muliercularum de forma plus nimio sollicitarum, dum non solum faciem cosmeticis medicamentis illinunt, sed crines præter solitum exornant, alienisque capillis gloriam aucupari conantur, ut rectè dicat Plautus, duas esse res, quæ nunquam satis exornari queant, navem videlicet & foeminam. Hac pulchritudine meritò vir bonus afficitur, ita ut propriam uxorem sibi pulcherrimam imaginetur, eamque licet interdum omnes externæ venustatis corporeæ notas non habeat, animi pulchritudinem ac pietatis, honestatis atque virtutis eminentiam respiciendo tam ardentè complectatur atque si ipsa foret Helena vel Lucretia. Hujus pulchritudinis appetitus colloquio fovetur, convictu & amica conversatione confirmatur & animorum conjunctione stabile & firmum incrementum obtinet.

Amoris
vesani origo.

Cæterum quemadmodum id quod pulchrum est appetimus, ita secundum naturam objectum amabile omnes amamus, ubi tamen hoc notandum, quod τὸ νοητὸν, juxta Philosophos, cum intellectu nostro uniatur, ut mirum non sit, amorem in hominibus magnarum esse virium

rium, ita ut non solum rei amatae desiderium insigne nobis ingeneret, sed simul quoque non raro mentem falsis imaginationibus perturbet, tunc temporis potissimum, cum in actionibus nostris illam mediocritatem, quam vir prudens determinat, negligimus, & pulchritudinem rei amabilis non ex virtute & honestate, sed aliis externis fallacibus appetitus sensibilis objectis dijudicamus. Talis est perturbatio Plautini illius adolescentis, qui posthabito rationis dictamine illicito amore victus conqueritur:

*Lactor, inquit, crucior, agitor, stimulator, versor in amoris
rota miser,*

*Exanimor, feror, differor, distrabor, diripior, ita nullam
mentem*

*Animi habeo: ubi sum, ibi non sum: ubi non sum, ibi est
animus.*

Quasi dicat, ita seipsum sibi ablatum esse, ut objecto amato penitus sit mancipatus atque deditus, adeoque in proprio corpore mortuus videatur. Hinc aliquis Poetarum, ut insignem amoris potentiam demonstraret:

Amoris
vesani vis
& effica-
cia.

*Cum jam visus amor fuit in fulgentibus armis,
Nec non accensâ lampade pulchra Venus:*

*Privatur thyrso Bromius, Mars ense, tridente
Neptunus, fortis fulmine dextra Iovis.*

Tantam scilicet esse vim Amoris, nisi recta ratione gubernetur, ut etiam fortissimos expugnet atque prosternat: unde Poetae fingunt, quod Circe venefica introeuntes non solum effascinarit, sed eosdem in foedissima quoque brutata, porcos nimirum commutavit, propterea quod insana cupido mentem perturbet, à studio veritatis avocet, atque in vitium quodvis homines præcipites agat.

Quocirca rectè pingitur hic vesanus Amor in forma
nudi, quod intellectus operatione privetur; nudus,
quod

Amoris
effigies.

quod omni virtute, quæ vestis est honestissima, careat; cæcus, quod sit inimicus mediocritatis, quam oculos prudēs determinat; cum aliis sagittisq; ardentibus, quod insatiabili desiderio quemvis ferire contendat. Graphicè mentis hanc perturbationem, quam vesanus amor producit, Poëta descripsit in persona Didonis, dum inquit:

*Vritur infelix Dido, totaq; vagatur
Urbe furens, qualis conjectâ cerva sagittâ,
Quam procul errantem nemora inter Cressia fixit
Pastor agens telis, liquitq; volatile ferrum
Nescius. &c.*

Querc. in
diæt. po-
lyh.

Amorem
esse fasci-
nationem
quandam.

Quis ergo mirabitur, quod de Hercule monstrorum domitore, totiusq; fortitudinis speculò dicitur, quod Omphales amore ita succubuerit, ut robur in foemineam mollitiem, laborem in luxum, Martemq; in delitias muliebres appensa lateri colo commutârit? qui confictum & fabulosum hoc judicat, ille sacram videat paginam, & imprimis devotissimi Davidis, Sapientissimi Salomonis, fortissimi Samsonis, aliorumq; exempla perpendat. Hunc amorem vesanum fascinationem quandam statuunt quâ plurimi, ubi eorum qui perditè amant, mens desiderio rei amatae ita est illaqueata, ut in furorem agatur, & insanire videatur. Memorabilis est historia Lucii Vitellii, viri aliàs ingeniosi & prudentis, qui turpis & infamis libertinæ cujusdam amore irretitus usque adeò fuit, ut nihil non homine indignum patraret, quippe qui inter cætera salivâ illius impudicæ amasiæ melle commisceret, eâque tanquâ balsamo quodam, arterias & guttur crebrò ad aucupandâ gratiam ejus inungeret. O cœcitas amoris, quâ homines mente & oculis ita privantur, ut ignominiam & insaniam, quam incurrunt, percipere nequeant! Verum non animi solùm tanta sequitur perturbatio, sed & corpus miris

miris modis afficitur, cum amantis intentio in assidua rei
amabilis cognitione sese verset, ibique tota ferme vis cor-
poris conquiescat, unde concoctionum impedimentum,
facultatumque naturalium imbecillitas subsequitur. Hoc
exprimit Poëta, dum inquit:

Amor ve-
fanus
corpus
etiam al-
terat.

Hinc illæ primum Veneris dulcedinis in cor

Stillavit gutta, & successit fervida cura.

Namq; si abest quod ames, præstò simulachra tamen sunt

Illius & nomen dulce obversatur ad aures.

Id quod non solum vigilantibus, sed & dormientibus, ubi
tamen aliàs facultates cognoscentes quiescunt, accidit,
unde illud Poëtæ:

Tu mihi cura Phaon, te somnia nostra reducunt

Somnia formosâ candidiora die.

Hæc omnia plusquam quotidiana vesanæ cupidinis exem-
pla satis superque confirmant: unicum restat, ut aliquid
de præservatione talis amoris vesani annectamus, ubi
maximè eò respicit vir bonus, ut initiis obstet, & minus ap-
petitui sensuum quam rationi obtemperet, quia aliàs fer-
tur equis auriga nec audit currus habenas:

Opprime dum nova sunt subitima mala semina morbi

Et tuus incipiens ire resistet equus.

Ovid. l.
Rem.

Occasionem vitet; cum non rarò accidat quod apud Teren-
tium Chereæ, qui cum solus esset cum sola ad facinus il-
lud perpetrandum Jovis picturâ imbrem aureum in gre-
mium Danaes immittētis & consimilē lusum ludentis in-
citabatur. Ah quantò satius est, te id dare operam, quâ
istum amorem ex animo dimoveas tuo, quam id loqui, Terent.
in And.
quo magis libido frustra incendatur tua. temperantiæ stu-
deat. Hujus enim est, teste Platone in Phadone, officium ne-
quaquam prosternere se libidinibus, utpote cum teste Phi-
losopho lib. 2. Ethicor. cap. 3. temperans iste dicatur, qui cor-

D

pori

poris voluptates negligit , eoque ipso lætatur : & impi-
mis otium fugiat : ut enim aliàs otium diaboli pulvinar , o-
mniumque vitiorum fomes, ita

————— *finem qui quaris amoris ,
Cedit amor rebus, res age tutus eris.*

*Otia si tollas perière Cupidinis arcus ,
Contemptæq; jacent & sine luce faces.*

*Quam Platanus rivo gaudet, quam populus unda,
Et quam limosâ canna palustris humo:
Tarn venus otia amat.*

Lepidum est illud, quod apud *Lucianum* in cupidine habetur,
ubi Venus graviter filium Cupidinẽ increpat, quod jacu-
lis suis Deos omnes affecisset præter Minervam, Musas &
Dianam. At respondet filius : parerem , O mater, sed
Minerva sua me gravitate abigit : Diana in sylvis feras
conficit, quam cursu assequi non valeo : Musæ vero hone-
stissimis occupationibus tempus transigunt, meisq; mo-
nitis minimè vacant.

SEd quò labor , auditores , & cur vestra benevolentia
abutor? ad amorem virtutis regredior, cujus ardore fla-
grantes hosce tres viros juvenes eruditissimos, sorte, non
eruditionis præjudicio tali modo locatos in conspectum
vestrum produxi, cùm ut eorundem assiduitas & labor,
quo per multos annos in castris Musarum & Apollinis mi-
litarunt publicè toti huic consessui commendaretur, tùm
ut digna virtutis & eruditionis præmia modo legitimo &
solenni in eosdem conferrentur. Cum verò, teste Gale-
no, optimus medicus optimus philosophus , nostraque
Medicina sine Philosophia sit instar campanæ sine pistillo,
cò à teneris allaborare voluerunt, ut non solum lingua-
rum

rum peritia confirmati, sed etiam Philosophicarum disciplinarum cognitione satis instructi Medicinæ sacra rimari tentarent, quod vel maximè cujusque in dicendo facundia, in differendo promptitudo, & in judicando dexteritas satis superque confirmat. Hoc est illud medium, quo primum Medicinæ fulcrum, rationem nimirum sibi comparare conati sunt. Huic accessit alterum, quò strenue allaborarunt, nimirum experientia, quæ minimè nobiscū nascitur, sed vel nostris vel aliorum observationibus oritur. Hæc nostros Candidatos ad varias peregrinationes commovit, eosdemque doctorum hominum conversationem exoptare coëgit. Loquantur hac de re Germaniæ nostræ Academiæ celeberrimæ, Wittebergensis, Lipsiensis, Francofurtensis, Altorfina, Basiliensis, Jenensis, Marpurgensis & aliæ, in Galliis Regia Parisiensis, Monspelienfis &c. in Belgio Lugdunensis, in Anglia Cantabrigiæ, & Oxoniensis, in Polonia Cracoviensis, in Bohemia Pragensis, quæ vel omnes vel saltem plerosque Candidatos nostros gremio suo foverunt, eosdemque suos alumnos habuerunt. Et quemadmodum boni artifices non rarò præter institutum ostentandi artificii gratiâ in clathris seu obicibus, in clypeis, in ensium capulis, in phialis & similibus, opus aliquod statuarium vel emblemata quoddam superfluum insculpunt, ita maximè quoque nostri Candidati eò allaborare voluerunt ut in aliquibus multis parasangis alios superarent, adeoque singulari excellentia ingeniorum præstantiam testificarentur. De Jungermanno nostro quis nescit, quanto amore Floram ab ineunte ætate prosecutus sit, quam etiam tandem arctissimo connubio Phæbus eidem ita jugavit, ut inde nominis celebritatem per totam Germaniam aliasque regiones jam dudum sibi comparaverit. Verbis hîc non opus

D 2 est,

est, cum rerum testimonia loquantur, quod hortus noster Medicus ipsius industriâ instructus satis superque confirmat. In te vero, mi Schonwaldere, dubito, cui dono præ reliquis excellentiam tribuam, cum Phœbus abundanter præter vulgarem eruditionem quam plurima tibi concesserit: in primis tamen singularem tuam industriam in re Anatomica miror, non cum plebe, quæ Democritum, ut iræ & melancholiæ sedem inveniret varia animantium corpora dissecantem, insanire putabat, sed cum Hippocrate, cujus edicto sapientissimus judicabatur. Hoc est illud elegans auctarium eruditionis tuæ Medicæ, quod Gallus in Germano miratus est, ubi in Regiâ Parisiensi Scholâ cadaverum humanorum artificiosæ dissectiones à te cum laude & applausu feliciter administrarentur. Tandem verò, mi Bilizere, tibi quoque gratulor, quod Medicinam nostram non solum ex omni parte diligenter excoleris, sed insigne quoque, nostræque fragilitati maximè conveniens ornamentum addere volueris, chemiam intelligo, cujus amore eò pervenisti, ut naturæ latebras aperire, noxia ab innoxiiis dextrè secernere, rudes ciniflones à veris chymiatris distinguere, adeoque, quid distent æra lupinis, internoscere posses.

Propo-
nuntur
quæstio-
nes.

Quæstio I.
De cura-
tione ve-
sani amo-
ris.

Cum autem videam omnium oculos in vos jam con-
jectos, mei Candidati, vestrum erit aliquid speciminis eru-
diti, quod moris est, in medium proferre. Quocircà te
primum, Solertissime Jungermanne, provoco: tuum erit
ut pro singularis ingenii tui acumine breviter & nervosè
venerando huic confessori demonstres an etiam furor ama-
torius, seu amor vesanus curationem quandam medicam
admittat, annexâ determinatione quæstionis illius, cur La-
tuca & Ruta, quæ tamen contrariarum qualitatum, fer-
vorem amantium inhibere dicantur.

RESPON-

LUDOVICI JUNGERMANNI.

MERITO verò ac lubens ad parendum accingor, scilicet abs te (*Vir amplissime, Præceptor & Promotor omnibus observantia modis singulariter honorande*) adeò animatus, qui hucusq; pariter rerum ac studiorum meorum aura & anima fuisti. Licet imbecillitate mea tantum non ad angustiarum incitas redigar. Debitum tamen obsequium gratia placendi omninò prælatum vobis, sperans me divinà gratiâ, & prompta hujus amplissimi, augustissimiq; confessus æquanimitate, non secus ac cælestium quorundam siderum aspiratu, sublevatum iri. Hinc nunc rectè ad propositum pergo, & geminatam illam questionem aggredior: nimirum an furor amatorius curari & quomodo queat. Difficilima certè curationis hoc malum esse, tam rationum momenta, quàm exempla evincunt. Præterquam enim quod celatum lateat, adeoq; ejus non intellecti nulla sit curatio, dubiis quoq; subinde symptomatum variationibus imponere potest perspicacioribus, veluti contingit Medicis illis Romanis, quos Galenus non omni reprehensione hæc de causa liberat. Adde quod amētes isti amantes omnem curationem respuant. Et mirabimur adhuc teneri præceptorem amoris, taliter nos inclamantem?

Heu mihi non ullis amor est medicabilis herbis.

Atque alio in loco.

Omnes humanos sanat medicina dolores,

Solus amor morbi non amat artificem.

Sanè nodus hic mihi neclitur, sed tamen non aequè arctus, ut Alexandri Magni auc Herculis gladio indigeat; acie ingenii mediocris dissolvi posse speratur. Nec videtur Nasonis illud proclamatum esse de affectus ejusdem exordiis, verùm de difficultate solutionis confirmati, & ut ita loquar, habitualis; aliàs alibi curationis frustra meminisset, imò illius de remed. amor. scripta dicam vanitatis

merito sustinerent. Et nullus est, qui inficias iverit, affectum
hunc in censu sex rerum non naturalium à Medicis locari, atque
sub illis pathematibus, quæ corpus anima domicilium alterare
infestare solent, gravissimum esse, ut exinde ei soli omnia, quæ ca-
teris singulatim, plenarie inesse cum Comico fateri cogamur. Prou-
a. Platone in Tymeo & Carneade nobis suggerente, corpus agram
sine animo aut animus sine corpore curari nequit, ita conjunctis
vicibus motu contrario simul ac alii morbi humorales, pro natura
humorum, in quibus figitur, curatione Medica tolli posse tam ex-
perientia quàm ipse sensus indicat, quo hinc & inde distracto tan-
dem malum discutitur, ubi depravata illius imaginationis vis ex-
tinguitur, & gratior rerum objectorum species inducitur. Quin-
nec Theophrastus à curatione excluderet, qui nec fatales seu A-
strales, nec específicos, nec congenitos, neque ex aliis natos morbos
curationibus liberat, quod in tota rerum naturâ semper bona mali
non tantum opposita, sed etiam valentiora reperiantur. Solutionem
autem ejus duplicem potissimum eminere constat. Natura alterâ,
alterâ artis. Illa fit contrariis phantasmatibus & intentionibus repositis,
ac sollicitis cogitationibus aliò translatis in gyrum rationis cogitur.
Hæc artis eget, atque pro natura sedis affecta, quam & anxio timore
præternaturali prodit, ibidem ab Hippoc. lib. de Sacr. morb. colloca-
to, & indole humorum adustorum in Melancholiam & Maniam
Lymphaticam transit, (quod etiam ab Arist. initio lib. 7. Et hic
notatum reperitur) parem quoque eis, & Avicenna teste lib. 3. fen.
1. tom. 5. c. 9. curationem desiderat. Principium capit à blandâ pri-
marum corporis regionum evacuatione, inde ad venæ sectionem
pro abundantia sanguinis ferventis procedit, hinc humores peccâ-
tes convenienti aliquo decocto ad deductionem purgationis prepa-
rat, minimè tamen præcipitem & violentam vult purgationem,
cum repentina virtuti dissolvenda periculum creet, malumque ma-
gis rebelle reddat. Quare quod unice purgationi non cedit, iteratis
vicibus superatur, & tractu temporis medicamentis paulò fortio-
ribus.

ribus. Humor à cerebro avertendus ligaturis, frictionibus, cucur-
bitulis, balanis & clysteribus. Sicuti etiam confectiōibus roboran-
tibus ei prospiciendum, idq; soporiferis demulciendum: Vti & bal-
neis dulcibus & usu lactis tempore congruo, & aliis rebus quæ ex
commodo agri esse queunt. Maximè victus ratio non posthabenda,
cujus usus longè secus, ac aliorum praesidiorum nullo non tempore
necessarius est, ut probè Galenus dixerit: sine aliis praesidiis nos
quidem vivere, sed sine alimentis neq; vivere, neq; secundâ, neq;
adversa valetudine frui posse. Verum ut sine Cerere & Bacco fri-
get Venus (ceui ille loquitur) Pythagorica dieta aut trita illa ca-
ptivorum sollemnis hîc erit, nempe etiam regia Cyri auctoritate
robilitata. Victus tamen ipse sit malo contrarius, humectans &
refrigerans, ubi lactuca maximè immiscenda, quæ alterius qua-
tionis proposita memoriâ mihi subjicit. Scilicet quomodo lactuca
& ruta cum contrariarum qualitatum sint, in amatorio furore aequè
valeant. Sed res plana est, ipsisq; Philosophis non absônâ, diversas
quandoq; causas parè effectum producere posse. Lactuca quidè furi-
undum humorè vi suâ Narcotica & frigida sistendo cogit & co-
nubet, & conciliato somno cerebrum juvat. Ruta verò calore suo
undè exiccat & absorbit, unde etiam nomen græcum πηζανον Pli-
arch. 3. sympos. ex veterum medicorum sententia ei non absq; re
imponendū duxit, atq; idcirco prægnantibus inimicâ retulit, q; po-
ius de concipientibus, quâ utero gerentibus accipiendū est. Sunt
amen qui fascinationib. & illaqueationib. in hoc affectu frequen-
tibus cohibendis rutâ commodâ prædicent, quod cū occulta rationi
imputandū, hîc ulterius attingere nolui, maximè dum tēporis an-
xia colophonē mei sermonis desiderat, qui cō magis imponendus,
quod cetera curationis pars pro subiecti & indicationū varietate
variet, & potius prudentis medici industria committenda. Quare
prolixiore dissertatione auscultantiū benevolentiâ abuti videar,
ut aliis post me dicturis tēpus dicendi præripiam, sufficiant hæc
ea πυχλῶς prolata, usq; dum animus meus potioribus proferen-
s sese ostendat.

Video

Quæst. II.
De pocu-
lis amato-
riis.

Video singulari quodam applausu totum auditori-
um dictâ resolutione quæstionis propositæ conquiescere:
tuum igitur erit, ingeniosissime Schonwaldere, ut ean-
dem benevolentiam tibi quoque comparare studeas, &
pro recondita tua eruditione, quid philtrea vel amatoria
pocula possint, in præsentia nobis aperias.

RESPONSIO

M. MELCHIORIS SCHONWAL-
DERI, Sil. P. L.

A Rduam & gravem mihi provinciam, Promotor Excellen-
tissime, demandas. Ista enim de Philtris συζήτης maturum
exigit ingenium; tersum & solidum requirit iudicium. Ego me-
me pede metiens utroq; destitutus in primo statim limine trepido.
Obscundare tamen tibi jubet religiosa, quâ te colo, observantia.
efflagitat amplissimus iste Confessus, qui benevolas aures mihi præ
ingenioli modulo de propositâ quæstione balbutienti, spondet. Age
ergo jaciamus aleam; faciam periculum

Quid valeant humeri, quid ferre recusent.

Definitio. Galenus sacra nostra medicinae antistes 2. Meth. 2. consulit ma-
teriam aliquam pertractaturis, ut præ cæteris definiant, quid sit
de quo verba instituenda: Hujus filum hîc ego quoq; sequar, &
de Philtris disserturus, dico, quod hæc sint MEDIA ex variis
rebus concinnata à Lamiis impiis hominibus in usum vocata, ad
animos discordes copulandos. Quia verò descriptio ista nonnihil
intricata, lubet paulò accuratius obscuriora in eâ enucleare. Ex
variis rebus diximus Philtra concinnari, quo loco opera precium
duco, ut paulò diligentius ea quæ amatoria ista pocula constituunt,
excutiantur. Occurrunt hîc primò imagines cereæ, de quibus in
Pharmaceutria Theocritus & Virgilius sic:

**Definitio-
nis expli-
catio.**
Causa ma-
terialis
Philtro-
rum.

I.

Limus

Limus ut hic durefcit, & hæc ut cera liq uescit
Uno & eodem igni, fic noſtro Daphnis amore:

Quò alludit quoq; Dipsas illa Ovidiana:

Devovet abſentes, ſimulacraque cerea fingit
Et miſerum tenues in jecur urget acus.

*Sunt qui hoſtias ſumunt, literas ſanguineas inſcribunt & ad
impium hoc opus abutuntur, quod fuſius Gregorius Tholoſanus
enarrat ex gl. in Caput accuſatus, ſ. ſanè de hæreticis; &
Paullus Grilland. tract. de Sortileg. Quæſt. 3. Num. 13. Sunt &
qui annulos in hunc uſum adhibent. Elegans eſt hiſtoria, quam
Quercet. in Diæt. polyt. de Carolo magno refert. Imperator hic
ſapientiſſimus amore laſciva cujuſdam puella illaqueatus detine-
batur, quò miſerè pellicebatur vi magicâ, annulo (quem mulier
iſta ſemper ſecum habebat) impreſſâ. Contigit ut iſta decum-
beret graviter, adeò ut de vitâ periclitaretur. Animam agens,
ſumſit annulum orig. inſeruit, quò poſt mortem quoque Ceſar
ejuſdem amore non minus ac antea, dum in vivis eſſet, dementare-
tur. Res ſucceſſit: moritur illa; Carolus Magnus non deſtitit
deperire deſunctæ cadaver; in proprium conclave reponit; &
tantum abſuit ut inſignem iſtum fatorem Memphitico majorem
ex putreſcente hoc corpore averſatus fuerit, ut eundem fragran-
tiſſimis roſarum aut violarum floribus prætulit. Conſiliarii
ſuſpicantes aliquid ſubeſſe magici, invenerunt in ore demortuæ pu-
elle annulum illum, quo exempto illi o remiſit fervor & amentia
Imperatoris, extemplo eandem tolli juſſit & maximo perè fatorem
illum atque amorem veſanum eſt deteſtatus. Sunt qui adhi-
bent ſagittas cruentas è corpore educ-tas, quas (modò terram non
attigerint) ſubſternunt, referente Plinio lib. 18. c. 4. Sunt qui
lynce ſeu rotulâ & parvo inſtrumento cui motacilla alligantur,
utuntur, cujuſ agitatione amaſios ſuos demulcent veneficæ. Hinc
Theocritus in Pharmaceut. Idyll. 2.*

ἰνυγξ ἔλκε τὸ τίνον ἐμὸν πρὸ δῶμα τὸν ἄνδρα.

E

Quo

Quò alludit Virgil. Eclog. 8. dum in singulis veneficiis re-
petit: Ducite ab urbe domum mea carmina ducite Daphnin.

6. Sunt qui Characterum; sunt qui cantionum; sunt qui si-
7. gilli Veneris hora & die ejusdem exsculpti, quando in Piscibus
8. Tauro aut Librà exaltationem suam sortita; sunt qui Hippo-
9. manes; sunt qui sanguinis humani; sunt qui secundinarum
10. baptizatarum; sunt qui osculorum ranarum à formicis de-
11. pastarum; sunt denique qui Lauri combusti vires magicas ha-
12. in parte maximoperè præter cetera commendant, & voti su-
13. sc iisdem facili negotio participes fieri asseverant. Facile jam

Causa
efficiens
Philtro-
rum.

cuius patere arbitror, in quibus rebus fabrica philtorum
consistat; perlustremus jam si lubet, illos à quibus eadem in u-
sum vocata & administrata fuere. Lamia sunt quibus Phi-
ltorum usum acceptum referunt auctores fide digni, de quibus
amplissimus dicendi campus sese offerret nisi eleganter ista omnia
ut & quos dementârint delineasset Philostratus in vita Apol-
lonii, cuius vestigiis insistit Budæus de quodam Menippo. Ho-
rum censui annumerandus Alexander de Alexandro lib. 2. ge-
nial. dier. cap. 9. ut & Thomas Erastus disput. de Lamiis
l. 6. cap. 6. & de Præstig. Dæmon. l. 3. cap. 16. In ca-
stris lamiarum militant quoque meretrices & impura quævi-

Causa Fi-
nalis.

mulieres (nonnunquam & viri) quæ ut amoris vesani stimulo
extinguant, omnem movent lapidem, quæ ratione amasium
sortilegiis hisce & veneficiis in mutuum amorem nolentem vo-
lentem pertrahant. Nullus dubito, auditores, quin cuius jam

An Philtra
sint natu-
ralia an
Magica.

constet ex iis, quæ hætenus dicta sunt, quæ natura philtorum
existat: dispiciamus jam an talia pocula amatoria naturaliter
effici possint, quæ discordes & maxumè ab alienatos animos a-
micâ pace gratoq; fœdere coire faciant. Hic si rude vulgus
consulas, plenis buccis asseverabit, extra dubitationis aleam po-
situm esse, quod philtora naturaliter concinnari queant. Ne-
mirum. Exemplis enim, non rationibus ducitur: illorum non

parva

parva copia suppetit ; hujus vix scintilla animos ipsorum ex-
 cecatos irradiat. Ex vetustioribus historicis in theatrum hoc
 producant Caligulam Imperatorem , cui à Cæsoniâ uxore Phil-
 trum propinatum Suetonius in Caligulâ refert. Producant
 Lucretium Poëtam, qui non minus ac Caligula à propriâ conju-
 ge Lucillâ per poculum amatorium effasciatus legitur. Pro-
 ducunt Cornelium Gallum Ægypti Præfectum , qui ob eandem
 causam vitam cum morte commutare coactus. Producant
 D. Cyprianum , qui ipse fatetur, se aliquando cuidam mulieri,
 cujus amore torquebatur philtum exhibuisse. Recentiora
 verò non opus est attingere. Quotus enim quisque est, qui non
 viderit utriusq; sexus homines sæpè ejusmodi artibus in alterius
 amorem pertractos præcipientesq; datos ? Verùm si rem accura-
 tioris judicii lance examinamus, prorsus à vulgi opinione abire
 nos argumentorum & rationum pondera cogunt. Depræhen-
 dimus enim talem amoris conciliationem prorsus à natura abhor-
 ere, & superstitiosam, magicamq; indignam viro bono, nedum
 medico Christiano, eandem esse proclamandam. Licet verò
 multi non inferioris notæ medici reperiantur, qui Philtrorum u-
 sum approbant eademq; naturalia pronunciant ; Cum his tamen
 neutiquam facere possum, & vos omnes, Auditores lectissimi, in
 meam sententiam ituros confido, si benevolè me opinionem me-
 am argumentorum momentis firmantem, aliorum verò, ratio-
 num fulminibus destruentem audiveritis. Ecquis enim vestrum
 est, qui affirmabit, illud opus, quod auctorem, fautorem & ad-
 ministratorem habet solum Diabolum & ejusdem organa (lamias
 utra, sagas, aliosq; hujus farina homines) esse naturale & homi-
 ni Christiano dignum ? Iam verò quosnam Patronos, assèclas
 & fautores nacta sint pocula ista Venerea, ex superioribus ne-
 mini non liquet. Amanissimis variorum auctorum floscu-
 lis exornari ista omnia possent ; Veniam tamen mihi dabitis

Confir-
 matio par-
 tis negan-
 tis.
 Ratio 1.

si levi saltu ea omnia transvolem, & summa rerum capita digito solummodo attingam. Nec enim ego vobis molestus nimiam prolixitate esse cupio, nec animus mihi est, alteri meo Domino competitori locum & tempus perorando dicatum praeripere. Vobis ergo istud quoque severo iudicii examine pensitandum relinquo, an ea res, quarum nulla existunt causae naturales, in naturalium classem sint referendae? At verò, neminem adesse autumo, qui causas philtorum naturales sufficienter dari posse gloriabitur, quamvis aut Archimedis solertia, aut Hermetis subtilitate, aut Coi nostri senis diligentiam in inquirendo, aut Philosophi Stagiritae iudicii dexteritate in iudicando sit dotatus. Ueberiorem ista exigunt, ut videtis, explanationem: sed quia ea quae posthac dicturus sum, non parum lucis his omnibus allatura sunt, ideò istud paulò altius mente vestram recolendum appono; Nimirum an ea curatio quae absque characteribus, aut aliis superstitiosis imaginibus, cantionibusve magicis administrari nequit naturalis sit censenda? De Philtris enim, quod ista omnia, aut pleraque, saltem exigant, quis ignorat? Subnecto & illud: Actiones ab homine (potissimum verò à Medico) susceptae, quae non pro Cynosuram habent Dei Opt. Max. gloriam & proximi salutem, naturales neutiquam censendae, & proinde medico Christiano indignae. Eane ergo in Dei honorem vergunt, quae à Sathana, lamiis &c. proficiscuntur? Eane proximi saluti inservire asseret quispiam quae eundem in corporis & animae praesentissimum discrimen adducunt? Annon hoc est in corporis periculum conjici, dum ex rectè valente ager (Amor enim morbus maximus existit) ex rectè iudicante amens, ex sano insanus & maniacus (id quod saepe usu venit) efficitur? Nunquid illud est in animae discrimen adduci, dum quis astro aut stimulo venereo percitus eò adigitur ut Diaboli aut veneficarum aliorumque ejusdem satellitum opem imploret? dum templum S. S. Triados feda libidine conspurcat & contaminat? Quin natura amoris repugnat vesanus iste furor, qui per Philtra concitatur, adeò

Ratio 2.

Ratio 3.

Ratio 4.

Ratio 5.

adeò

deò ut nec hoc nomine naturalia eadem pronuncianda. Inter
omnes enim constat naturalem amorem esse desiderium rei pulcræ
& gratae. Pulcritudo autem ista nobis non innotescit nisi aut ex
aspectu aut ex relatione. At Philtra pelliciunt aliquem in tan-
tum furorem, ut amore rapiatur illius, quem odio plusquam Va-
tiniano persequitur, aut etiam quem nunquam vidit, cuius nec
forma nec virtus unquam placuit. Repugnant quoque pocula Ratio 6.
ista amatoria è diametro medicamentorum natura seu modo a-
gendi. Nullum enim horum agit ratione tertii, sed in illud ipsum
solummodo subjectum cui applicatur. Quocirca pocula ista Circa
& Venerea vel prorsus esse magica vel ex accidente saltem inter-
dum auctorem voti sui compotem reddere pronuncio. Vultisne
ut dicam de Philtris quid mihi videatur, & quomodo vires suas
interdum exserant? Pocula ista amatoria admixta plerumq;
habent acris aut maligna, cerebro maximopere infesta; vel (quod
sapius usu venire judico) magicis cantionibus, characteribus &c.
intellectus hominis impeditur, iudicium pervertitur: quo facto
homo non potest eligere aut fugere quod salubre aut vitandum,
sed cecā fertur cupidine, nec audit currus habenas. Hinc Phil-
tra sepe conciliant amorem inter eos, inter quos antea maximum
crescebat dissidium, quippe iudicii dexteritate adhuc pollens a-
versabatur illum, cuius amore caco jam rapitur, inde quod intel-
lectui jam depravato eundem validè impresserit. Intellectum
hic maximopere infestari, documento est illud, quod experientia
sape nobis non absque dolore ob oculos ponit. Videas enim ple-
rosq; ab inauso philtro in delirium, maniamq; lethalem prater
propinantis expectationem incidere. Addam & illud, affectus
animi, maximam obtinere vim in turbando & depravando in-
tellectu. At verò quis amorem nescit basin & sentinam omni-
um quotquot in humano corpore reperiuntur affectuum? Quid
mirum ergo si ratio & intellectus distrahitur, pervertitur, cor-
umpitur, hominem illud appetere quod antea avversabatur?

Confir-
matio
ejusdem
opinionis
à Testi-
monio Ju-
reconful-
torum.

*Hinc rarò amorem ex Philtris concitatum videas stabile. Quam-
primum enim ad sanio rem mentem redeunt egri, illicò antiquum
obtinēt, & cane pejus illos oderunt à quibus pocula hæc amatoria
propinata. Nec nostra solum hæc est opinio, philtra esse detestan-
da, esse superstitiosa, esse magica, esse viro bono præsertim vero me-
dico Christiano nomine gaudente indigna, esse eadem proscribenda,
& ad Garamanthas & Indos ejicienda; sed & clarissimorum Ju-
reconsultorum decreta à meīs stant partibus. Consulatur l. si quis
aliquid, §. qui abortionis ff. de pœnis. Constantinus quoque
Imperator mecum facit, idemq; sancitum reperio ab ipso l. 4.
C. de maleficis & mathem. sic & l. 9. tit. 18. de mal. &
math. Auth. Coll. 3. tit. 1. Novell. 15. ff. l. 48. tit. 8. ad
legem Cornel. de sicariis & venef. Ex lege Aquilia aliisq;
multis idem comprobari posset, nisi vererer nauseam me vobis
creaturū si in re adeò manifestā diutius hæream. Stat itaque
sententia firma & rata, Philtra naturalibus mediis concinnari
nequaquam posse: non negantes interim medicamentis conve-
nientibus ad Venerem aliquem posse existimulari, sed neu-
tquam id efficere quimus, ut determinetur iste amor ad certum
quendam, sed promiscuè ad objectum gratum feretur. Satis
superq; mihi videor opinionem meam rationum fulcris stabili-
visse; quò tamen veritas magis elucescat elidenda veniunt gravis-
sima quedam fulmina, quibus in nos detonant illi, qui contrarium
tuentur. Agite, Auditores, favore vestro mihi assistite, sic absq;
Alexandri alicujus macherâ nodos hos Gordios me dissecturum
confido. Ac primâ statim fronte illud neminem percellat, quod
ingerunt, omninò fieri posse, ut discordes animi jungantur, si-
quidem per ligaturam amor & concubitus inter conjuges impediri
potest. Labefactatur illicò teli hujus vis, si perpendamus dete-
standum hoc, & à Diabolo ipso inventum opus, quod ligaturâ per-
ficitur equè minus mediis naturalibus absolvi quam Philtra. Iam
verò nos hic non quarimus, an amor conciliari possit per pocula
Vene-*

Confuta-
tio.

Object. i.
à contra-
rio.

Venerea ; sed an naturaliter id fieri queat. Nec est ut præ-
tendant sympathiam quandam Philtris insitam , cuius benefi- Object. 2.
cio pectora odio invicem ardentia reconciliantur. Quæ enim
esse posset sympathia, inter characterem, inter imaginem ceream,
inter hostiam, inter secundinam &c. & hominem amoris vesani
vinculis illaqueandum ? Nunquid sympathia rebus naturali-
buss est innata ? At quis affirmabit consensum aliquem esse inna-
tum characteri, cereæ imagini &c. Dein sympathia semper eo-
dem modo agit : Sic ferrum semper eodem modo à Magnete at-
trahitur &c. Philtra non item : quin rarò exitus voto respon-
det, nec unquam stabilis ille amor ope poculorum Venereorum
exsuscitatus. Non desunt qui admodum triumphant in eo, dum Object. 3.
vident, curâ magneticâ posse transferri quosdam morbos in canem
aut porcum, si sanguis ægri testæ ovorum includatur, putrescat, &
bestiæ abliguriendus præbeatur. Hinc enim evinci posse autu-
mant si philtrum ex sanguine amantis concinnetur, & amato
propinetur, facile vi sympathicâ cruorem illum amorem inter eos
conciliaturum. Sed ratio ista non tanti apud me est valoris, ut
à conceptâ meâ sententiâ abducatur. Alia enim est ratio morbi
corporis, alia affectus animi ; illum communicari posse cum aliis
largiar, hunc autem minimè. Quia igitur amor inter *παθήματα*
animi, corrumpit facile contraria opinio. Denique optimè agere-
tur cum illis, quibus domi Iunones iratæ aut Xantippæ (Proser-
pinae potius) latrantes & mordentes. Si enim sanguinis tanta Object. 4.
esset vis, omnes uxores maritos suos ceu philtro aliquo effascinate
amarent. Illud præterea diluere facile est, quod de astrorum vi, si
certâ aliquâ constellatione Philtra fabricantur, prædicatur. Stat n.
penes

Objectio
5.

penes quemvis liberum de sigillorum istorum virtute iudicium. Deinde philtrea reliqua prorsus certâ constellatione haud componuntur, sed quovis loco & tempore sagæ & impuri homines eadem à se fabricari posse jactitant. Sed quò ultimam manum tabulae admoveamus, duro adhuc nodo, durus cuneus adhibendus. Simia & vipera, aliæq; bestiae inter quas tamen maximum aliàs gliscit odium beneficio philtrorum ex sanguine alterius concinnatorum eò possunt pertrahi, ut amica pace coeant & ceu fœdere juncto altera alterius conversatione atque præsentiâ impensè delectetur. Si hoc in brutis evenit, quidni & inter homines? sed quid respondeam habeo. Amor inter homines ex intellectu proficiscitur. Homo enim amaturus, ratiocinatur secum An & Cur alter amore dignus. Aliter se res habet in brutis, quæ cæco feruntur amore, non ex ratione, sed ex sensibus externis. Quemadmodum enim homini datus est intellectus, quo dignoscere possit salubria & insalubria; propria & aliena: ita brutis concessi sensus externi accriores, juxta tritum illud:

Nos ovis auditu, nos vincit aranea tactu,
Lynx visu, &c.

Hinc dum propino vipera sanguinem simia, quamprimum altera alteri appropinquabit sese invicem amabunt, quia olfactu percipient alterum de alterius sanguine participare. Quod autem bruta per sensus externos præstant in noxiis aut salutaribus in gratis aut ingratis dignoscendis, idem homo perfectè ante lapsu beneficio intellectus percipiebat. Tunc enim illic vires plantarum, fructuum, metallorum &c. agnovit. Sic Adam us primo intuitu agnovit Hevam esse carnem de carne suâ, & os de osse suo. quod eheu! nobis jam denegatum, restituetur tamen rursus in beatâ illâ felicitate, quâ omnes nostros primo intuitu letissimâ fronte agnoscemus & excipiemus. Quia ergò homo & non bruta à Deo defecerant, utiq; hæc nō immeritò nos quoad sensus externos

multi

multis parasangis post se relinquunt. Quo colophonidem ergo imponamus, facile patere arbitror, quamvis bruta quaedam possint vi sanguinis alterius propinati conciliari, in homine tamen idē non habere locum, siquidem homo ob defectum intellectus amplius quæ ex PROPRIO sint corpore agnoscere nequit. Iam vela contraho & Philtrea naturaliter haud dari inter homines concludo; interim tamen unicuique liberum de hac quaestione iudicium relinquo, & pro benevolā ista attentione Magnificis & gravissimis Dominis Auditoribus me aternū obstrictum fateor.

D I X I.

Tandē restabit, Præstantissime Bilitzere, ut pro facundia tua excellenti concionem hanc erudias an pulsus aliquis amatorius concedendus, de quo multū autores classici discrepant, licet observationes veterum & recentiorum idipsum non obscurè determinare videantur.

Quæst. III.
De pulsu
amatorio.

RESPONSIO

CHRISTOPHORI BILITZERI
A BILITZ.

ELegans est fabula, Magnifice Domine Rector, viri Strenui, Reverendi, Consultissimi, vosq; Patres conscripti & hospites Spectatissimi, Nobilissimi, Doctissimi, elegans, inquam est fabula, quam Aristophanes in convivio Platonis narrat; Homines in prima rerum omnium creatione à Deo Opt. Max. totius hujus Vniversitatis auctore & fundatore factos fuisse duplices. Quia verò brevi post, quatuor brachiis innixi, quatuorq; pedibus suffulti, celerrimi & robustissimi erant, Deosq; omnes

irritaverant, propter elatam animi superbiam in medio fissi sunt,
 adeò ut ex uno homine jam duo, hoc est, mas & femina evaserint.
 Quandoquidem itaque dicto modo divisi erant, & ex altera tan-
 tum parte homo vivebat, factum, ut ad hodiernum usque diem ad
 suam perfectionem tendat, pristinaq; integritati restitui ex animo
 satagat. Iucundissima ista fabula nihil aliud ob oculos nobis pone-
 re voluit veneranda antiquitas, nisi admirandam illam sympathi-
 am stupendumq; amorem, quo mas femellam & contra femella
 marem complectitur. Quanta enim hujus sit vis, testantur
 fortissimi, Samson, Hercules, testantur sapientissimi, David, Salo-
 mon, testantur alii infiniti, qui nimio amoris æstro conciti violen-
 tas manus sibi metipsis injecerunt. Possem adducere Tragicos
 Sapphonis, Phyllidis, Hæmonidis, Phædra, Timagoræ, Zidicæ,
 Iphidis, Calluces aliorumq; plurimorum exitus, nisi recentiora sup-
 peterent. Unum subjungo. Neminem ex vobis esse arbitron
 quem prætereat, non ita pridem Galeatium Mantua Ducem ex
 jussu amasiæ quam deperibat, precipitem cum equo calcaribus
 admotis in flumen ruisse, ibidemq; miserè suffocatum. Alia plura
 quæ nostrum hoc seculum ob oculos posuit exempla faciliè esset ad-
 ducere, sed recentiora sunt odiosa & ab instituto meo aliena. Pro-
 posuit enim mihi Clarissimus & Excellentissimus Dn. Promotor
 hoc dubium enucleandum: Quandoquidem amoris tanta est
 ferocia, tanta vis ut Deos hominesq; subigat, nunquid affectus
 hic ex pulsu deprehendi possit. Non pauci inter medicos etiam
 doctissimos reperiuntur qui in eâ sunt opinione, neutiquam ne-
 gandum, Amorem ex pulsu, quem Amatorium nuncupant, a-
 gnosci. Neque prorsus rationibus destituuntur. Si enim hi
 storiographorum monumenta posteritati relicta paullo diligen-
 tius pervolvimus, reperimus certè non paucos inter antiquiores
 illos medicos, à quibus universa nostra ars Asclepiadea promana
 repertos fuisse, qui Pulsus huncce Amatorium experientiâ sua
 comprobarunt. Primum quem adducunt est venerandus noster
 senex

Mantuæ
 dux volens
 ex amore
 mortem
 subiti.

Affirmatio
 Quæstio-
 nis.

*senex Hippocrates, de quo Soranus in vitâ Perdicæ prolixè
 enarrat, quâ ratione ex Pulsu, affectuum omnium centrum amo-
 rem agnoverit. Trita est historia Erasistrati, qui Antiochum
 ex amore Stratonices (ita enim vocabatur parentis concubina)
 lethaliter decumbentem prodidit ex Pulsu, de quo fusiùs sacra
 nostra medicina Coryphæus Galenus lib. de Præcognit. ad
 Posthumum cap. 6. Cum enim Stratonici cubiculum ingre-
 deretur, variis modis adolescentis Pulsus mutatus; quod ubi de-
 prehendit sagax ille Erasistratus, veritatem causamq; morbi a-
 gnovit, patri indicavit, & centum auri talenta pro munere aut
 brabeo reportavit. Hujus vestigiis non infelici ausu institit ipse
 antistes noster Galenus, qui loco jam citato ex Pulsu arteriarumq;
 motu diverso deprehendit, uxorem Menippi amore Pyladis cujus-
 dam detineri, unde consilio certo adhibito effectum dedit, ut illa ad
 meliorem mentem rediret. Aderit forsân quispiam ex vobis, Au-
 ditores omnium ordinum lectissimi, gratissimi, qui dicet non exem-
 plis, sed rationibus esse pugnandum, has enim altius in auditorum
 animos descendere, eosdemq; citius in contrariam sententiam per-
 trahere. Huic ut occurratur, unum & alterum argumentum
 adducam contra eos, qui contrarium statuunt, quibus omninò con-
 cludi posse videtur, pulsum amatorium neutiquam rejiciendum
 esse aut negandum. Singulos affectus proprium sibi & familiarem
 habere pulsum nemo inficias ire audebit. Sic Timor, Ira, Tristitia
 ceteriq; affectus omnes facili negotio ex pulsu agnosci possunt.
 Quocirca cum Amor sit centrum & basis omnium totius corporis
 nostri affectuum, ut eleganter docet ex Galeno Vallesius Contro-
 vers. Medicar. & Philosophicar. lib. 3. & Quercetan. in Diæ-
 tet. suo polyhistor. c. 5. præter Comicos & Poëtas omnes; nihil
 utique obstabit, quò minus statuendū sit dari quoq; pulsum ama-
 torium, ex quo affectus hic, tanquam per certum *κέντρον* produ-
 citur. Nisi hoc vos movet, auditores, considerate, quæso, mecum
 causas qui pulsum immutant. Harum sunt tres; Facultatas,*

Antiochi
 amor ex
 pulsu di-
 gnoscitur
 ab Eras-
 istrato.

Uxor
 Menippi
 amor ex
 pulsu a-
 gnoscitur
 a Galeno.

Confir-
 matio af-
 firmativa.

Uſus, Inſtrumentum. Quia ergò, tam Facultas, quam uſus (labefactatur enim natura nimio amore, & incaleſcit corpus ejusdemq[ue] omnes partes) nihil obſtabit, ut puto, quo minus concludamus facili negotio ex Pulſu Amorem deprehendi poſſe, & proin Pulſum Amatorium neutiquam deſtruendum. Quamvis verò iſta omnia, quæ hæcenus in medium adduxi, ſpecioſè proferantur; tamen apud rectè ſentientes nondum ſunt tanti valoris, ut Pulſum iſtum Amatorium, tantoperè decantatum ſtabiliant. Adeſt enim ipſe Galenus artis noſtra Coryphaeus & anteſignanus non rejiciendus, qui contra prius allatam opinionem acriter pugnat. Audite quid lib. de Prænot. c. 6. ſub fine aſſerat: Mera ſunt nuga, inquit, quicquid de Pulſu Amatorio circumfertur. Si hoc antiſtes noſter aſſeruat, qui nimis fortè ſcrupuloſus & ſubtilis alias in Pulſibus dignoſcendis fuit, quid nobis aſſerendum, qui eodem longè ſumus inferiores. Huic illud quoque adjungam, neminem hæcenus exſtiſſe, inter eos quotquot unquam fuerunt quamvis ſummâ diligentia in abſtruſiora, quæ in noſtra ſacraſſimâ medicinâ plurima occurrunt, inquiſiverint, qui Pulſum iſtum Amatorium deſcripſerit, aut ejusdem notas & ſigna infallibilia propoſuerit. Quæ omnia cum ita ſeſe habeant, neminem ex vobis reperi arbitror, qui ab ipſorum partibus ſtabit, qui ultro diſceptant dari certum quendam Pulſum, qui amorem indicet, & proin Amatorium eundem eſſe nuncupandum. Sed ut totam hanc litem dirimamus ita pronuntiandum eſſe ſtatuo: Amorem omninò ex Pulſu deprehendi poſſe, ſi ſit inconstans, varius, celer &c. præſertim ſi ad aſpectum amaſiæ id contingat. Nec eſt ut quiſpiam mihi obijciat, talem Pulſus inconstantiam in peſte, alijsq[ue] morbis malignis quoque conſpici. Nam produnt hos affectus Symptomata concomitantia; in amore verò nulla cauſa vel evidens vel interna patet. Nequaquam tamen concedendum judico, ut iſte pulſus Amatorius indigitetur, quaſi ab alijs ſit diſtinctus & infallibiliter hunc affectum detegat. Habetis quid de propoſitâ quaſtione ſentiam.

Determinatio quaſtionis.

Rejicitur à Galeno pulſus amatorius.

tiam; Vos Auditores Magnifici & omnium ordinum lectissimi, iudicate, & pro vestrà hac in me benevolentia me totum vobis additissimum habetote.

D I X I.

PETITIO PROMOTORIS
ad Amplissimum Pro-Cancellarium.

Festivè admodum, auditores, ex adagio literæ mutæ dicuntur homines, qui in doctorum confessu, quod parū literis compti, ex sese vocem perficere, hoc est, doctos, graves, viroque dignos sermones proferre nequeunt, ut cum eruditioribus conspiratu consono coeuntes, sint planè velut adjunctæ vocalibus mutæ, quæ per se minimè syllabam constituunt. Tales profectò non sunt nostri Candidati, quorum erudita specimina non solum præcedentibus septimanis in solennibus disputationibus atque examinibus Patres Academici conscripti plurimùm admirati sunt, sed & hac ipsa horâ toti Auditorio se satis vocales, petitisque præmiis dignissimos demonstrârunt. Etsi verò non dubitem, quin totum auditorium Medici Collegii decretum omninò ratum judicet, adeoque nihil superesse statuatur, quàm ut præsentis genere, virtute & eruditione præcellentes viri juvenes Laurea Apollinea solemniter exemplò coronentur & summos in Medicina honores consequantur: nihilominus tamen, cum executio illius decreti minimè sit in potestate nostri Collegii, utpote cui non Regales sed collegiales tantùm actus instituere concessum est; idcirco necessarium omninò judicamus, ut præstantissimi Domini Candidati ad genua procumbant

Cel. Rhod.
lib. 29. c. 14.

& auctoritatem promovendi à Cæsarea Majestate & Illustrissimi nostri Principis Celsitudine reverenter & debita animi subjectione supplices petant. Cum autem hanc ipsam Cæsaream Majestatem & Illustrissimi Principis ac Domini, Dn. LUDOVICI, Landgravii Hassiæ &c. fundatoris Academiae hujus munificentissimi, ac Dn. nostri Clementissimi, celsitudinem, in absentia Jcti celeberrimi Dn. Gothofredi Antonii, repræsentet Magnificus Academiae nostræ Rector, vir Consultissimus, Petrus Friderus Mindanus, Jctus Clarissimus, & pro tempore Procancellarius dignissimus, ad illius Magn. nomine Collegii nostri, & præsentium Dnn. Candidatorum me converto, majorem in modum petens, ut ipsius Magnificentia mihi pro tempore præmiorum & honorum juxta statuta Collegii nostri Diribitori ritè designato Cæsarea & Principali auctoritate potestatem faciat, quò petiti honores in præsentibus hos Dnn. Candidatos à me conferantur. Quod si fecerit ipsius Magnificentia, non solum ipsos Dn. Candidatos æterna observantia sibi devinctos, sed & nostrum Collegium gratissimum experietur.

RESPONSIO

Magnifici Dn. Rectoris, viri Consultissimi,

PETRI FRIDERI MINDANI, Jcti
CELEBERRIMI, PROFESSORIS PUBL. ET ILLU-
striss. Hassiæ Principis LUDOVICI Consiliarii, p. t.
Procancellarii Spectatissimi.

Inventum Medicina Dei est, medicusq; peritus
Rectè mortalis dicitur esse Deus:

Hoc medico, hoc commune Deo, quod uterq; misellis
Auxiliatrices detq; feratq; manus.

Vti

*Vti ergò magnum & memorabile faci-
nus est: vir clarissime, promotor præstantissime,
Domine Collega, & amice plurimum honoran-
de: uti, inquam, magnum & omni memoria
dignissimum est: Quod tres præsentēs Ma-
chaonas, Asclepiadis filios, magni Æsculapii ne-
potes, divini Hippocratis agnatos, familiares,
& discipulos, in medicum hoc Reg^æ ^{Lev. 10. 1.} ^{10. 1.} non mo-
dò nobis, qui magnâ adsumus frequentia, omni-
bus, sed toti Reipublicæ Christianæ producis: Ita
æquissimum non minus, quam justissimum est:
quod publicè agnosceis, palamq; præ te fers, non
posse medicis hisce athleticis, summos, quos petunt
honores conferri, sine gratiâ summæ rerum o-
mnium potestatis. Cum igitur Serenissimus & in-
victissimus Romanorū Imperator, Rudolphus II.
divinitus sibi Doctores creandi & renunciandi
datam Majestatem, Illustrissimo Principi ac
Domino, Domino Ludovico Hessorum Catto-
rumq; Duci in almam hanc Academiam con-
tulerit, quæ porrò per inclutam ejus celsitudi-
nem*

*nem Clarissimo & Consultissimo viro, Domino
Gothofredo Antonii J.C. Academiae Cancellario,
& juridicae Facultatis celeberrimo, per eundem
verò nunc absentem mihi in praesentiarum de-
mandata est: Quin & praesentes Domini Can-
didati, non tantum in secretioribus medicae fa-
cultatis cum tentamine tum examine, sed & in
publicis disputationibus, tum generali omnium
totius Academiae ordinum censura eos se talesq;
praestiterint, qui unanimi omnium judicio dignis-
simi habiti sint, in quos summi in arte Apollineae
honores conferantur: Idcirco pro ea, qua jam
fungor autoritate, non modo facultatem T. Ex-
cellentiae concedo, praesentes hosce tres Machaoni-
cae gentis athletas utriusque Medicinae Docto-
res faciendi declarandiq; : sed & omnes quot-
quot adsumus, ut id, quod medicis cum ipso Deo
commune esse, supra diximus, per divinam ejus-
dem gratiam, quam felicissime consequantur,
animitus comprecamur, gratulamur.*

CANDIDATIS JURAMENTUM

IMPONITUR.

JAm tandem quod hætenus in votis habuistis, Candida-
ti doctiss. obtinuimus: En! igitur in conspectum vestrū
toties exoptatam & adamatam Medicinam, virginem ca-
stissimam produco, quæ vel Helenam sua pulchritudine
longè superat: hæc recta fronte, temporibus solis splen-
dore corruscantibus, genis lacteis, rubeique oris hiantibus
labris, ac niveo pectore ita pcellit animos vestros, ut amo-
ris illius, quo hætenus tot laboribus exantlatis eandem
prosequi voluistis, fructum ultimum, ipsam scilicet ama-
tæ sponsæ possessionem & consecutionem jure quodam
expetatis. Meritò dubitaret auditorium verbis amici
cujusdam nostri Medicinæ effigiem describentis:

Hæcne DEA? est Medicina. Iovis num filia? Iovæ.

Tempora cur radiant soli æmula? mente resulget.

Quid frons recta? fidem signat. Genalactea? mores

Ingenuos. Rubeilabra oris hiantia? fontem

Eloquii. Niveum pectus? cor prodit apertum.

Quid liber in lævâ notat? artem. Dextra quid herbas

lactitat & flores? opus experientia. Echidna

Cur fugit? illa fugat morbos, virusq; nefandum.

Ergo mihi salve, Medicina serenior omni

Sidere, par Divis: hæc vos super astra reponit.

Tob.
Tandler.
Prof. in A-
cad. Wit-
tebergenf

Sed cur diutius appetitum vestrum detineo? protinus
hanc ipsam toties desideratam castissimam sponsam vobis
connubio jungam stabili, propriamque dicabo, si primum
jurejurando progenitori hujus Deo Opt. Maximo, Ar-
chiatro summo obstricti fueritis. Tu igitur Minister hu-
jus Academiae clarè & perspicuè prælegas illa capita ad quæ
religiosè juxta normam statutorum præsentis Dn. Candi-
dati jurabunt.

G

JURA.

JURAMENTUM.

RENUNCIATIO.

QUod igitur auspiciatò fiat, Deoque inprimis gratum, Republicæ salutare & proximo utile sit: Ego GREGORIUS HORSTIUS Med. D. & Profess. ordinarius, pro autoritate Cæsarea & Principali mihi concessa ex Decreto totius Academiæ, & inprimis Collegii Medici, tres hosce viros eruditione, virtute & avorum præcellentia inactos, nimirum *Ludovicum Jungermannum Lipsiensem, Misn.*

M. Melchiorem Schönwalderum, Goldbergensem Siles.

Christophorum Bilitzerum Neostadiensem Siles.

omnes & singulos, sorte, citra eruditionis præjudicium ita locatos sacre Medicinæ Doctores creo, creatos renuncio, renunciatos proclamo, iidemq; docendæ exercendæque Medicinæ potestatem, unà cum privilegiis & immunitatibus publicis, Doctoribus Medicis ubivis terrarum Regali autoritate concessis amplissimam facio, in nomine Sacrosanctæ Trinitatis, Dei Patris, Filii & Spiritus Sancti, Amen.

EXPLICATIO INSIGNIVM.

CÆterum solenne est piæ vetustatis institutum, quod prolytæ, qui inaugurantur & in Doctorum ordinem promoventur, ceremoniis certis de quibusdam necessariis admonentur. Hunc morem & ego servaturus primùm Cathedra. vos recens creatos Doctores in Cathedram hanc sublimem conscendere jubeo: postquam enim insignia Doctoris Medici accepistis, superest ut ipsi doceatis & artem nostram vestram diligentia illustrare contendatis. Hanc superiorem Cathedram non cuivis, sed illis tantum cōcedi solere nostis, qui labore & ingenio publico docendi munere funguntur: memineritis igitur professionem vestram non otiosam esse.

esse dignitatem, sed melius exornari non posse, quam labore, studio atque industria.

Porrò librum vobis exhibeo, cumque apertum, ut hoc LIBER.
ritu vos commonefaciam, quid nam in hac Cathedra docendum & juxta quam normam ac methodum ægris in posterum imperandū: non enim ars nostra vana est phantasia, quæ ex somniis nostri cerebri pro lubitu producat, sed solers est inquisitio naturæ, cum teste Hippocrate *ἰατρὸς τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις*. Hanc descriptam invenietis in Græcorum Latinorum & Arabum relictis monumentis: hæc igitur nocturna versate manu, versate diurna. Quod dum facitis, eò allaborandum, ut in nullius verba Magistri servili quadam ingenii imbecillitate juretis, quâ de causa libros eosdem vobis claudio, tum ut proprio rationis lumine diligenter in aliorum placita inquiratis, tum etiam ut illam promptitudinem vobis comparetis, qua libris etiam longè remotis ea, quæ vestri officii erunt, alacriter peragere possitis.

Tertio loco pileum vobis impono, qui veteribus PILEUS.
bertatis quoddam signum statuebatur: Hinc *Calius Rhodig. lib. 20. l. ant. cap. 12.* Marci Bruti statuis pilcolus addebatur cum pugiunculis duobus restitutæ libertatis argumento ipsius maximè opera & Cassii. Hinc olim ad pileum vocabantur servi manumissi & libertate donati (*vide Livium lib. 4. decad. 3.*) Nec solius libertatis, sed & honoris symbolum quondam erat pileus, unde pilei umbraculo Hippocratis imagines contegebantur. Vos igitur & libertatis & honoris jam dudum promeriti symbolum pileum accipite, quo contacta capita vestra citius aliis canescant, *γίγνοντι πρὸ μᾶλλον πολιαὶ σκεπαζομένων τῶν τευχῶν, ἢ ἀξυπνεομένων*, teste *Philosopho lib. 3. hist. an. cap. 11.* quamprimùm igitur canitiem præproperam & senectutem induite, quò relictis studiis juve-

nilibus res serias, quarum cura senes tangi consuevit, & li-
ANNULUS. bertate & honore vestro dignas peragatis. Annulis aureis
quarto loco digitos vestros exorno, quo ipso vos commo-
nefacio, quòd non solum dignitate vestra plebejos longè
superetis, siquidem, *Plinio teste lib. 33. cap. 1.* quondam apud
Romanos his tantùm qui legati ad exteras gentes ituri es-
sent, annuli publicè dabantur, quoniam ita exteris hono-
ratissimi videbantur, neque aliis, uti mos fuit, quam qui ex
ea causà publicè acceperant, vulgoque sic triumphabant:
sed etiam quilibet vestrum hoc ipso tanquam symbolo sa-
cræ Medicinæ, Sponsæ suæ nihilo minori quàm conjugali
fide obstringitur, ut illa vobis, vosque illi firmissimo & in-
dissolubili nodo conjuncti maneatis. Est autem pronu-
bus annulus ex auro, metallo longè purissimo, confectus;
eò igitur allaborabitis, ut sincero amore hanc vobis jam
desponsatam Medicinam indefinenter excolatis: figura
constat circulari, cujus finis apparet nullibi, quo ipso in-
finitum amoris illius vinculum innuitur. Vestrum igi-
tur erit, qui Medicinæ sanctissimo matrimonio estis con-
juncti, ut de existimatione ejus per quam sitis solliciti, nec
mentem perturbari patiamini, quo minus de castissima
hoc conjuge assidue cogitetis, vosque in officio continea-
tis, quod in plerisque scholis Europæ per cingulum novis
Medicinæ Sponsis exhibitum indicari consuevit.

OSCULUM. Tandem in medicam civitatem vos cooptatos oscu-
lo excipio, osculo, inquam, non impudico, quod Jcto su-
spicionem præbet adulterii & plurimis pæna legis Juliæ
plecti debere statuitur, sed honestissimo, quo Sponsa vestra
castissima vos advenientes exosculatur, antiquorum ri-
tu, quo olim, D. Aug. teste, advenientes osculo salutabātur.

FACES. Jam nihil superest, quàm ut amoris illius conjugalis
fructus eminenter in vobis elucescat, quod cereæ faces ar-
dentes

dentes, quæ præferuntur, innuunt: splendeat lux vestra, ut omnes intelligant ab inscitæ tenebris vos esse remotissimos. Sed ut cera tædas accensas temperatissima sua qualitate nutrit & conservat: est n. cera, quod vobis notissimum, in excedentium qualitatum medio, qua de causa calidis, frigidisve medicamentis optimè miscetur: ita vos etiam animi affectus inhibeatis, & actiones vestras ad ejusmodi mediocritatem reducat, ut variis ægrotorum ingeniis eadem optimè accommodentur. Non enim parum molestiæ devorandum est Medico, cum non rarò tam animo quam corpore laborantes ægri sese offerant. Quò autem promptiùs hoc ipsum perficiatis, frequens accedat exercitatio juxta rationis præscriptum suscepta:

*Vidi ego quassatas motâ face crescere flammæ
Et vidi nullo concutiente mori.*

Ubi verò ex præscripto rationis, & methodi, quod officii ratio requirit, præstitum à vobis, adeoque lumen vestrum in aprico accensum fuerit, invidiæ tela nihil curabitis: ut enim culices & muscæ confortimè tenebris ad flammam tædarū prosilientes seipsas interimunt, sic etiam invidia tandem sibi ipsi venenum redditur. Veruntamen hoc optimè notabitis tædam incensam lumine suo privari, & eo ipso nutrimento, quo ante conservabatur, depravari solere, tunc temporis, ubi deorsum inclinatur; ita ingenii lumen non rarò obscuratur, ubi donis à Deo Opt. Max. concessis abutimur. Quod cum de vobis minimè suspicari possim perorandi finem facio, & vobis ex animo bene precor, ut honore jure meritoque in vos collato divitissimè felicissimeq; vobis frui contingat, in nomine illius, qui trinus & unus cuncta moderatur, cui sit gloria in secula seculorum, Amen.

GRATIARVM ACTIO
MELCHIORIS SCHONWELDER
SIL. SUO ET RELIQUORUM COMPE-
titorum nomine.

HEu! quātus dolor est, quē pectus cura fatigat
Dum dubius vitæ committit navita ventu
Carbasa; quando parat Titan relevare molest
Colla iugo, nitidamq; obfuscant nubila tædam
Phæbi; suspectæ sunt dum marmoris undæ;
Dum murmur minitans majora è collibus altis
Auditur longo tractu, petræq; gemiscunt;
Cynthia dum vultum condit; dum sidera cælo
Labuntur, nimis & ventis agitata tumescit
Vnda; ratisq; levis rapitur cælū inter & undas
Tunc anceps syrtis trepidæ vada dura carinæ
Promittit, subitoq; impulsu prora gemiscit
Horrendo sonitu, ut stygias audire querelas
Furares: fluctus latere heu! titubante frequente
Cymba utring; bibit; fidi jam cura magistri
Desperat; labente manu dimittit habenas
Nauta, doletq; animā levibus q̄ credidit auri
Et quod cogatur sulcans dubio æquora cursu

*Vitæ inter mortisq; vias jam fidere ligno;
Planctibus impletur gemituq; polusq; salumq;.*

*Exesis scopulis superatis; anchora leto
Dum portu excipitur; complesti quando FavonI
Blande sinus laxos velorum; jubila surgunt
Et plausus: Confusa canit plebs murmure misto;
Gaudia testatur qui vis: Mox fronde virente
Cingitur omne caput: jucundos tibia cantus
Effundit; cuncti votivaq; munera portant.
Hinc Neptuni aras donis cumulare laborant:
Naulum persolvunt, & grates pectore toto
Promunt, debetur queis gratia diu magistris.*

*Disjecti nimbis variis, crebrisq; procellis
Hactenus, ô socii fuimus, dum Palladis arcem
Pegasidumq; chori placuit juga summa subire.
Ah! quoties Syrtis fauces expandit hiantes!
Ah! quoties nobis extrema minata Charybdis!
Ah! quoties; malefida cohors modulamine dulci
Sirenum voluit cautos abducere vero (labores
Tramite! Quot gemitus, lacrimas, quantosq;
Quanta pericla sumus perpeffi? cura dolorq;
Naufr-*

Naufragiūq; metus pectus confecit acerbis
Morsibus: Entandē speratum nunc pede fausto
Hic premimus portum: ter ioter iōq; canoro
Ingeminare decet plectro: nunc iō triumphē!
Iō triumphē! Hostes en colla subacta trophæis
Usq; ferunt, optata diu nunc pompaq; Athenis
Hæssiæ sunt: fas ergo litare decenter
Munera prostratosq; decet pia fundere vota,
His, quorum nutu in littus deducta petita
Quassata sunt. Deus est, qui vela implevit amicā
Aurā: RODOLPHO nobis instructa ca-
rina est (summa pericla,

CÆSARE. Sed Princeps LUDOVICVS
Pro nobis subiit, summo dum culmine mali
Hæsit, & i. angusto constrictus corbe, futura
Prælia ventorum prædixit: 2. lumine certo
Dumve observavit quæ semita ritè tenenda
Jam sit nauta tibi: 3. longinquum siue notavit
Dum portum, lætisq; novis recreavit anhelos
Classis præfectos. Naucleri munus obivit
RECTOR Magnificus, qui cymbam flexit in
undis Erran-

*Errantem. Asclepio sed tu generosa propago
Nata, salutari quæ enarras mystica Phæbi
Conatu, multum tibi se debere fatetur
Nostraratis: vasto pandisti carbasa ponto:
Jam pede prolato tentasti pectore forti
Transversos captare notos: jam ponere malo
Antennas medio tutas: jam lina parabas
In summo religare loco, dum navita flatus
Optabat totos, & suppara vela tremebant.
Ast tu PROMOTOR qui cura es maxu-
ma Phæbi,*

*Deliciæ Charitum, turbæq; novensilis: acri
Voce ciere tubæ voluisti cymba magistros
Quos nostra obtinuit, quo promptius usq; labores
Perferrent, gratum & portum accelerare juva-
rent.*

*Ast vos ô mystæ venerandi Numinis: almæ
Vosq; sacerdotes Themidos: sata turba sophorū
Pallade, nostraratis vestrâ suffulta fidele est
Curâ: Quando sinus non pandit fortior aura
Plenos, juverunt languentes brachia ventos.*

H

Vos

*Vos vidi adductos remos lentare, vibrareq;
Alternò nixu sulcatas marmoris undas:
Sapiùs increpuit cymbæ latus, atque diremtæ
Canæ Neptuni spumæ quas eromit ardens.*

*Eja agite ô socii, sacras adolemus ad aras,
Excipiant pia vota poli, sacra olea fronde
En vernante comas cingit. Tibi magne JEHO-
Qui cymbã nostrã duxti, sit gloria summa. (VAH
Tu Deus alme mane nobiscum: perge favere,
Sis Helice posthac nostræ & cynosura carinæ,
Donec nos sistes emersos fluctibus hujus
Immundi mundi in portu, quem sancta caterua
Christi adũ, aligeriq; chori jam cantibus implet.*

*Eruetare lubet gravido de pectore carmen
Indutusq; gravi benefacta referre cothurno
Vestra paro procures Gissenis; ast entheus ille
Eheu flaccescit vigor, & siccata rigescit
Vena; stupet Genius; Quis n. tot munera fando
Explicet? aut dignas persolvat pectore grates?*

*Tu Clarii dux magne chori; tu docta caterua
Castalidum faveas, alieno hoc ære benignè*

Exi-

*Eximar: ab gratam cantu perstringite mentem.
Audire preces Divæ: jam Cynthia arcum
Laxat, dimittit telis gravidamq; pharetram
Et percussa canit plectro chelys ista canoro:*

A P O L L O A D I M P E R A -
T O R E M.

O R V D O L P H E S A T O R nostri
FAV T O R q; Lycei

*(Quod Gissæ Hassiacis, spem præter, floret in oris
Et vernans crescit;) tua te beat incluta virtus,
Sidereoq; choro es jam pridem intextus, o vanti
Applausu nostri gregis: en heroica gesta (cuncta
Per te E V R O P A canit; sed præter cætera
Immortalis eris, langnentibus usque Camænis
Pegasidumq; choro quod docto exstruxeris ultrò
Hospitium lautum Gissæ, quæ nostra voluptas
Deliciæq; & fixa sedes; Heliconia colla
Sordescunt nobis: hæc tempe dulcia cantus
Sæpius excipiunt nostros, dum chorda sonori
Eboris extollit vastum tua gesta per orbem.
Dividit hic nuper noster grex carmine suavi*

HASSIADVM quantum sis raptus amore
Dearum,
Debeat & quantum tibi *GISSA*, novęq; sorores
Cum *Gratiis* *Charitumq;* cohors; pernicious alis
Ecce sonos rapuit nostros celer *EVRS*, & illis
Qui Solē cernūt nascentē narrat; at *AVSTER*
Oris, quas torrent ferventia brachia *Cancri*.
Defuit haud *BOREAS* glacialis; namq; furori
Vrsæ subjectis melos hoc recitavit: anhela
Afflatu sed corda fovens tu blande *FAVONI*
Partem portasti ad loca, quā laxare quadrigas
Jam lassas *Titan* suevit, ruit inq; cupitas
Tethyos albentes ulnas: plaga cuncta capeffit
Inde tuas laudes, *CÆSAR*, tu perge *FAVERE*,
Et qui nuper eras *SATOR* esto *FAVTOR*
in ævum,

Sic benè honos nomēq; tuum laudesq; manebunt.

CLIO AD PRINCIPEM ILLU-
STRISSIMUM.

CLIO gesta canens succedit, fundere suavi
Gutturē verba parat, votivaq; munera
spondet: O LV-

O LVDOVICE heros fortissime, magne Pa-
 trone (petitos
 Cattorum, tua **GISSA VIRET**, fructusq;
 Protrudit: **CHARITES** en tres produxi-
 mus: illa (tela
 Viribus **HERCVLEIS** spondet contundere
 Crudelis lethi **SVCCIS**, vovet altera quod sit
SOPITVRA necis **TERRORES**; Ter-
 tia **GNAVVM** (acerbis
 Sed referet **MEDICVM** posthac: has Charon
 Insequitur lacrumis; vacua & deserta carina
 Ad Phlegetontis aquas torpescit: paupere vena
 Grates ista Trias generoso è sanguine nata
 Asclepii dicit tibi **PRINCEPS** optume, seq;
 Æternùm obstrictam devoto corde fatetur.

**THALIA AD RECTOREM MA-
 GNIFICUM.**

Magnifico nostro Naclero hosnectere gestit
 Docta **THALIA** modos: Tu corde
 stupente **FAVOREM**
 Numinis ætherei sensisti; **GISSA** virescit

*En magis atq; magis, tibi dum commisit habenas.
Eja agito RIMARE Dei quæ gloria mandat:
Eja agito RIMARE Themis quæ præcipit
alma:*

*Eja agito RIMARE jubet quod sacra Lycei
Nostræ majestas, sic te super æthera voce
Garrula nostra chelys feret, & cantaberis ore
Palladiæ TRIADOS quam pulpita amica
capeſcunt*

Doctorum, cuius jam victaq; tempore lauro.

EUTERPE AD COLLEGIUM

M E C I C U M.

T*ertia Castallidum soror has è pectore toto
EUTERPE promit voces: ô sacra propago
Asclepii Coiq; senis, nunc aureus almam
Phosphorus adduxit lucem, mactantur honore
Quâ summo Charites tres istæ munere vestro;
Has jam portus habet, tutò pelagiq; tumentes
Jam rident fluctus: has propter Phæbus Apollo
Æoniiq; chorus lepidus mactabit honore
Vos cunctos summo, vernabit gloria vestra, &
Perpetuo nostri fructus carpētis amoris.*

MELPO.

MELPOMENE AD PROMOTOREM.

HORSTI, Melpomene tibi jam se sistit, agitq;
Grates, quod sacros injeceris hosce corymbos
Temporibus nostris, quos ille Machäonis ingens
Eduxit lucus, mox fame anademata dia-
Illustris; totos en nos tibi mancipat uni. (nostra
Post IOVAM tibi cuncta vovet quæ pectora
Vel vires poterunt unquam: benè vivere nobis
Quod jam concessum, data q̃ sint digna brabea,
Hoc munus PATE Reccet tuum est; tu perge
favere;

Te storge impellat pia nos redamare paternè;
Per te surgat honos Phæbi, spretamq; tuere
Pallada, sic per te benè SVRGET GISSA
VIRORE.

CONJUNCTIM JAM RELIQUÆ MUSÆ
ad Dn. Professores, Hospites & Stu-
diosos.

Vnc jūcti fundit grates Polyhymnia Mystis
Numinis altitoni: Consultos tollit ad astra
Istrea, vates ERATO, quæ tempora rerum
observat: lepido TERTPSICHORE docta
Sophorum

EST

*Est præfixa choro, procerum cui juncta corona
Urbis: CALLIOTÆ (fidibus quæ clara) ju-
venta*

*Solvit Apollineæ pia vota: his pectine suavi
Nos qui appellentes ripæ excepere, politam
VRANIAM dabimus, quæ gratâ mēte repostâ
Hæc benefacta piè spondebunt: pectore nunquam
Excidet ista dies nobis, ô Gissa; Camena
Te nostra extollet dum Spiritus hos reget artus.
Nunc hæc dulciloquâ solvatur voce cæterva
Plaudite iò socii, nunc plaudite plaudite cuncti*

F I N I S.

